

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радамі!

Газета Верховної Ради Української РСР

◆ № 88 ◆ Середа, 8 травня 1991 року ◆

Ціна 10 коп.

ПРИГОДИ АМЕРИКАНЦІВ У КИЄВІ □

Щоправда, самі американці всі перипетії перебування в Україні не вважають «пригодами», пояснюючи труднощі, які у них виникають, об'єктивними причинами становлення ринкової економіки в регіоні, де вони розвивають свій бізнес. А такі дрібниці, як подолання бюрократичних розгортків, приготування супу на електроплитці в готельному номері (квартир паки що — казми), мандрівне життя, заради діла можна й пережити. Так що все — о'кей! Головне — діло.

А з ділами у американського директора спільного підприємства «С. К. Джонсон Київ корпорейшн», створеного на базі київського виробничого об'єднання «Укробутхім», Джеймса Шеперда і справді о'кей. За чотири місяці випущено 300 тисяч упаковок мюхох засобів і шампунів, а до кінця року їх буде виготовлено п'ять мільйонів упаковок. І все реалізовано в республіці.

«А труднощі... Іх, як і всі події, треба пережити разом з країною, де робиш бізнес», сказав пан Шеперд, і прикріпив на стіні службового кабінету портрет вождів: американці з нами.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

(Розповідь про спільне радянсько-американське підприємство — у випуску для клубу ділових людей «Піанс» на 10-й стор.).

ІАТІ льон буде вигідно. Уряд України прийняв постанову про стимулювання державних заготівель льонородукції.

Згідно з цим рішенням закупівельні ціни на солому і тресту льону-довгунця, починаючи з урожаю 1991 року, підвищуються майже у півтора рази. Це склало по республіці додатково 176,5 мільйона карбованців виручки.

ГАЗЕТА «Запорозькі козаци» з'явилася у кіосках «Союздруку» Запоріжжя. Її випуск присвячений 500-річчю виникнення українського козацтва. Символічний і позитивний видання — «Козацькому роду нема переводу». Газета містить різні відомості про історію і побут, військове мистецтво, культуру і заняті запорозького козацтва.

ПОДАВАТИ щомісячну матеріальну допомогу матерям, вдовам загинув в Афганістані, а також військовим інвалідам запропонував міський і сіпський Рада Дніпропетровської області. Виплати в розмірі від 50 до 100 карбованців провадитимуться за рахунок місцевих бюджетів. Хоч ця пропозиція має рекомендаційний характер, на місцях почалось її практичне здійснення.

ДИТЯМ, які потерпіли від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, уряд Республіки Вірменія у порядку гуманітарної допомоги передала 5 тисяч пар дитячого взуття і 8,5 тисячі штук колготок. Про це заявили на зустрічі в Раді Міністрів УРСР, яка відбулася 7 травня, перший заступник Голови Радміну Республіки Вірменія Р. Чхалтарян. Вірменський народ, відзначивши, що ніколи не буде, як у годину суворих випробувань, пов'язаних з руйнівним землетрусом, народ України по-братарському відгукнувся на бід, прийшов на допомогу. Хорошу пам'ять залишили про себе українські будівельники, які самовідданою працею споруджували житло для потерпілих. Природно, і вірмени на могли залишитися осторонь, коли стався чорнобильський катастрофа.

У РІД республіки постанови створити в м. Києві Український науково-дослідний інститут проблем молоді, який буде підпорядковуватися Державному комітету УРСР у справах молоді, фізичної культури та спорту.

ЕЙФОРІЯ І НЕВІДЧУВАННЯ...

— Чи збіглися ваші уявлення про депутатську роботу під час виборів, а так би мовити, проясню життя?

— Взагалі-то збіглися. Величній ейфорії від перемоги на виборах я не відчуваю. Депутатський мандат для мене означає лише початок важкої, нитовитої роботи. Я ніколи не мав ілюзій щодо того величезного тягара проблем, який залишили нам попередники. Неможливо за короткий час переробити те, що чекало вирішення роками, нагромаджувалося за ширмою позаного благополуччя. Розумів я й те, що старі сили, які до цього часу майже неосміяли владу, чинитимуть шалений опір, всього будуть заважати нормальній праці. Звичайно, враховуючи і те, що ця ейфорія, яку створюють переді мною нові проблеми. Все це законні речі. Історія, а в історії будь-якої країни періодичний період не проходить просто і гладко. Тому під час виборчої кампанії я не спав на голови виборців красивих обіцянок. У депутатів ніколи не було усього того, що на мене чекає, не бачив ясно шляхів вирішення цих головних проблем, які постали перед нами.

Багато вдалося зробити за допомогою нових законів, прийнятих республіканським парламентом. Хоча, звичайно, хотілося б більшего.

Під час минулих виборів у складі Житомирської міськради ставили якісні змисли. Разом з новими депутатами прийшли в Раді бегемотів, і знову під під дном буриння, як і в минулі роки, життя зустрічається з одним з тих депутатів, попроси відповісти на кілька запитань.

Отже, Валерій БЛИЗНИКОВ, голова Комісії з прав людини Житомирської міськради. Рік народження — 1961, безпартійний, освіта — вища, історик.

— Чого, на вашу думку, не вистачає міськраді для більш активної роботи?

Головне на сьогодні — це питання надіра, насамперед виняток владі. Оскільки законом, між іншим, неможливо підібрати команди фахівців — досвідчених, з адекватними мисленням, з перспективними поглядами на вирішення проблем. Сьогодні тій апарату в основному сформовано, але є дефіцит фахівців. З доцільною метою координують економічному мі, не гаючи часу, розробляють заходи, за допомогою яких ми могли б активізувати роботу на місцях. Наприклад, створимо додаткову робочу місію. Але нам катастрофічно не вистачає республіканських законів щодо організації ринкових відносин. Заважка й невизначеність щодо пріоритетності дій республіканських органів, а також відсутності чітких підказок органів. Хотілося, щоб Верховна Рада раз і назавжди визначила, що це питання. Тут неможливо незначити участь у відносинах місцевої влади з підприємствами союзного підпорядкування. Проблема, звичайно, серйозного поставання також чекає розв'язання.

— Як ви оцінюєте роботу Житомирської міськради?

— В цілому позитивно.

Але мої головні суб'єкти. Нашим оцінювачем «судим» є виборці. Безперечно, можна було б зробити більше, на жаль, не обійшлося й без помилкових рішень. Витік доводиться і на власних помилках.

Остання сесія міськради показала, хто є хто. Виборці побачили, хто дійсно прагне вирішити проблеми міста, а хто знімає роботу, не являючи чергову політичну дискусію. Раді намагалися, наприклад, нав'язати розглянути створення нових підприємств, кризу виконавчої влади. Але й тут нічого не вийшло. Невстановлений виконавчою, а це видно вже сьогодні, працевдатиме продуктивність.

на республіканському рівні. Стара система вже майже вилетіла, бо в її роботі неможливість її реалізації у зв'язку зі створенням нових товарних відносин потребує негайного законодавчого вирішення цього питання. Кожна втрачена хвилинка — це якій для наших виборців. Словом, панет необхідних законів великий, і я впевнений, що законодавчі й самі не гірше знають наші потреби, бо вони тиснуть для нової середньої області чия міста України.

— Що очікує житимиря у світовому майбутньому — близькому і далекому?

Перспектив не так вже чорні. Житимиря можуть бути втекти, що ми робимо і робитимемо все можливе, аби пом'якшити удари долі, які йм готує переклад до «соціалістичного регулювання» ринку. Сьогодні неможливо вирішувати питання сьогодні, на щастя, не існує. Першопричина для нас завжди є і буде захист інтересів і праць людини. Саме для цього ми розробляємо комплекс соціальних і економічних заходів, які мають бути позитивні ефекти. Хотілося б, щоб обласна влада не заважала у здійсненні як, наприклад, аналізу зі створення нових підприємств, фермерських господарств. Тоді всім буде краще жити.

Ігорю йів
Сергій ДМИТРИЧЕНКО.
Житимир — Київ.

ЩЕ ОДИН ВИПРОБУВАННЯ ВИТРИМКИ

СТАПІ, НА ДУМКУ НАЧАЛЬНИКА УСБ м. КИЄВА,
ПЕРШІ ДНІ ТРАВНЯ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ СТОЛИЧНОЇ МІЛІЦІЇ

Уже звичини стали різні мітинги і демонстрації. Як, атім, і мітинги вояків, що відбуваються на них, і крики, ексцеси, які супроводять мало не кожне свято. Ос і після ниршового Першого травня. Києву пропонується чутки про чергове пообітці демонстрації міліціоні. Чи був подібний факт? З чим зв'язаний коментар Укроборони звернувся до заступника міністра внутрішніх справ УСРР, начальника УСБ м. Києва Генерала майора В. І. Рогова.

— Ситуація в Києві в перші травневі дні різко загострилася. І не тільки через ті чи інші кримінальні прояви, а й через численні порушення громадського порядку. Особливо викриво те, що після опублікування закону щодо безпідпобіляння, а часом і провокаційним діям спрямованих окремих народних депутатів УСРР, на них застосовувалися коментарі міліції, в тому числі персонально до Д. В. Павличка, Л. П. Скорика та інших народних депутатів, рухуя просяжачою частіною вулиць з дуже напруженням рухо, паралізування його, до Лук'янівської тюрми. Ні в ході організаторів демонстрації, ні в рішенні міліції, ні в діях правоохоронних органів у цей час порушення громадського порядку під час мітингів про не навіть мова не йшла.

Зустрілися на Лук'янівській площі послідовні наряди міліції, вояків, закінчилися не підкоряються командирам. Звернувшись до заручених у порядку, я провести прямих тут збільшення рівня мітингу. А Л. П. Скорик звинувинив, що оскільки вчорашнього нібито не було можливості за звільнення С. І. Хмаря, який перебуває у СІЗО, кастав час вдатися до допомоги народу.

З урахуванням обстановки, що склалася, було запропоновано направити в СІЗО делегацію. І тут же створили з числа народних депутатів, представників шахтарів і пресовою тюрмою будували депутати І. Ф. Драч, Д. В. Павличко, Л. П. Скорик, М. М. Зайченко, С. І. Хмаря. Я розцінюю ці дії як грубе втручання в роботу правоохоронних органів, які пізніше принижили правоту держави, яку ми створюємо.

У цей час мітингові перекрикли продовжили чинити вул. Мельникова, а при скупці людей мітингу І. Ф. Драч на асфальт, іни на вул. Пархоменка почали ставити намет. Атмосфера квітнула ілюстрацією домінування на поведінку підлітків і засудження, які перебували там. На окремих місцях люди підігнали, намагалися відомитися від тієї й виходу на прогулянку.

Лише після численних попереджень з боку співробітників міліції без застосування підкреслено, спеціальних засобів пікетингів були відіслані з прохайлою частини. При цьому?

окремі з них намагалися задіяти наших працівників уварі, цреками прапора, парасольками. З трудом порядком було відійдено в СІЗО.

— А що відбувалося у Києві наступного дня, 2 травня?

— Після зустрічі між Республіканським статутом і народними депутатами кількістю чоловіків, мітинг на площі Жовтневої революції, де знову почали грубі нападки на міліцію. Потім перед центральним входом до консерваторії окремі учасники мітингу почали встановлювати намети. А також відділення міліції почали відділяти цих людей, також без застосування спеціальних засобів. Як почалися дії, хотілося б бачити сумками. Одна жінка сокиркою поранила руку старшого міліції М. В. Вєснєжника. Після цього циркуляція порушила кримінальну справу.

Сьогодні обстановка в місті в цілому спокійна.

— Вітаємо Івановичу, чи не здається вам, що Київ намагається перетворити в «лабораторію невідомості»? Організатори таких «наєнаєра» не приймаються до столиці республіки чи до полігона: що є міліція робитиме далі?

— Вона захищала і надалі захищатиме права і свободи громадян, суспільства від протиправних дій. А тих, хто змислює в цьому, будемо передавати в руки правосуддя. У зв'язку з порушенням і травлю порушенням ст. 185 Кодексу УСРР про адміністративну правопорушення (злісна непокора законному розпорядженню або виконанні працівника

міліції) народний суд Шевченківського району міста опублікував за 200 і 100 карбованців 21 чоловіка, з яких четверо не мають права на працю. В тому числі це відношення до підтарської площі. Один працюючий заводи про помилки робора, однак переклад з допомогого рентгену не виявлено і зараз ця людина обстежується в лікарні, з якої, правда, вже час виїздити.

Турбує те, що комуєсь весь час домагається, щоб у Києві було неспокойно. Прикриваючись політичними дозугами, учасники таких акцій домагаються зловживати куліганства, в тому числі і щодо працівників міліції. І тут же чиніно поширюють чутки про чергові «звірства» міліції, побиття. (При цьому заважають, що демократія — це не тільки плюралізм думок, в її повага до закону, без якого неможливо побудова правової держави.

Докладно про політ, що стався у святковий ді, журналістам союзних і республіканських засобів масової інформації, розповсюджені в першій половині 6 травня в МВС УСРР прес-конференції заступник міністра внутрішніх справ республіки В. І. Рогова, начальник управління виконаної роботи, громадських зв'язків і інформації МВС УСРР А. І. Боровик, начальник слідчого відділу УСБ Київської області П. С. Кондратюк, керівники служб УСБ м. Києва.

Уніформ.

ГОЛОС України

Засновник
Верховна Рада
Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252847
Київ, вул. Несторова, 4

ТЕЛЕФОНИ
РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня —
44-92-11

Відповідальний
секретар —
44-72-63

Завідуючий
корістю —
44-60-22

ВІДДІЛИ:
корреспонденції —
44-84-20,
44-84-84,

лість — 44-82-05,
44-29-41,

економіка — 44-88-07,
вгартри — 44-84-18,

міжнародний —
44-91-20,

охорони здоров'я —
44-88-06,

соціальних питань —
44-84-85,

екології — 44-88-89,
культури — 44-84-44,

спорту — 44-84-88,
інформаційний —
44-61-13,

44-84-20,
історії України —
44-84-62,

військових питань —
44-88-52,
репівий — 44-69-44,

бухгалтерії —
44-84-80,

Земля.

Рукосписи
не рецензуються
і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 164.380.

Передплата ціна на рік
19 крб. 88 коп.

Газета виходить
3 рази на тиждень.

У аисторію на 8 сторінок,
у середі, четвер,
п'ятницю та суботу,
на 16 сторінок.

Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки

Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні

Після 1917 року, в період громадянської війни і наступні десятиріччя, на землі України промислося багато людської крові. Мільйони безвинних людей на підставі антигромадянських і антигромадянських законів та висловлювань прямого беззаконня і свавілля зазнали переслідувань за свою політичну діяльність, висловлювання та релігійні переконання. Особливо тяжкою спадщиною минулого є масові репресії, які чинилися сталінським режимом та його провідниками в республіці. При судових і позасудових розправах грубо нехтувалися норми Конституції, покликані охороняти права і свободи громадян, елементарні норми судочинства.

Відмічаючи, що частину осіб, репресованих у 30—40-і на початку 50-х років, уже поновлено в правах на підставі законодавства Союзу РСР, Верховна Рада Української РСР вважає, що реабілітація жертв політичних репресій повинна охоплювати увесь період після 1917 року до моменту набрання чинності чинним Законом і поширюватися на осіб, не об'єктованих засудженням за цей час судами Української РСР або репресованих на території республіки іншими державними органами в будь-якій формі, включаючи посягання на життя чи волі, переслідування в примусовому порядку, висилання і заслання за межі республіки, позбавлення громадянства, примусове поміщення до лікувальних закладів, позбавлення чи обмеження інших громадянських прав або свобод з метою політичного, соціального, класового, національного і релігійного характеру.

Верховна Рада Української РСР засуджує репресії і відмежовується від терористичних методів керівництва, висловлює своє недовіряє співчуття жертвам неогрунтованих репресій, їх рідним і близьким, проголошує замір щирою допомогою відновлення справедливості, усунення наслідків свавілля і порушень громадянських прав, прагне забезпечити поспільно на цей час компенсацію матеріальної і моральної шкоди, заподіяної незаконними репресіями, реабілітацію невинно засуджених та їх сім'ю, що поборює народ України, що подібне ніколи не повториться, що права людини і законність будуть свято додержуватися.

Цим Законом ліквідується наслідок беззаконня, допущеного в політичних мотивах до громадян Української РСР, поновлюється їх права, встановлюється компенсація за незаконні репресії та пільги реабілітованим.

Стаття 1. Вважати реабілітованими осіб, які з політичних мотивів були неогрунтовано засуджені судом або піддані репресіям позасудовими органами, в тому числі «двійниками», «трійниками», особистими нарами і в судиско-іншому позасудовому порядку, за вчинення на території України діянь, кваліфікованих як контрреволюційні злочини за кримінальним законодавством Української РСР до набрання чинності Законом СРСР «Про кримінальну відповідальність за державні злочини» від 25 грудня 1958 року, за винятком осіб, зазначених у статті 2 цього Закону.

Визнати реабілітованими також громадян, засуджених за:

— акти радянської агітації і пропаганди за статтею 7 Закону СРСР «Про кримінальну відповідальність за державні злочини» (засячені на 6-й стор.).

Указ Президії Верховної Ради Української РСР

ПРО НАГОРОДЖЕННЯ ВЕТЕРАНІВ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНАНОЇ ВІЙНИ 1941—1945 РОКІВ

ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ ТА ГРАМОТОЮ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

За активну участь в діяльності ветеранських організацій нагородити:

Почесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР

Альохина Олексія Яковича — голову Дружницької міської ради ветеранів війни і праці, Донецька область.

Варсучка Івана Івановича — голову Котовської міської та районної рад ветеранів війни і праці, Одеська область.

Ватру Миколу Гавриловича — голову Комсомольської міської ради ветеранів війни і праці, Полтавська область.

Вашенка Петра Панасовича — голову Дніпровської міської ради ветеранів війни і праці, Херсон.

Вашішкова Віктора Андрійовича — члена президії Чернігівської міської ради ветеранів війни і праці.

Воброва Івана Євдокимовича — голову Мінської районної ради ветеранів війни і праці, м. Київ.

Вознюка Дем'яна Петровича — голову Присіллянської районної ради ветеранів війни і праці, Ровенська область.

Діденка Василя Євдокимовича — голову Дніпропетровської міської ради ветеранів війни і праці, Харківська область.

Гнатенка Антона Андрійовича — голову Статківської районної ради ветеранів війни і праці, Луганська область.

Гусева Миколу Васильовича — голову Заліщицької районної ради ветеранів війни і праці, Тернопільська область.

Євсєнєва Миколу Юхимовича — голову Кіровоградської обласної ради ветеранів війни і праці, Героя Радянського Союзу.

Нового Івана Яковича — голову Вознесенської районної ради ветеранів війни і праці, Миколаївська область.

Калиновського Федора Івановича — голову Заліщицької районної ради ветеранів війни і праці, м. Львів.

Коршак Василя Терентійовича — голову Козьмівської районної ради ветеранів війни і праці, Тернопільська область.

Кузьменка Василя Івановича — голову Ізяславської районної ради ветеранів війни і праці, Київська область.

Кураса Василя Сеvastiновича — голову Білозерської міської ради ветеранів війни і праці, Київська область.

Лісу Зікаду Степанівну — голову Криворізької міської ради ветеранів війни і праці, Дніпропетровська область.

Людська Івана Івановича — голову Бориспільської районної ради ветеранів війни і праці, Київська область.

Мельника Івана Григоровича — голову перемиської організації ветеранів війни і праці с. Дістрива Кельменського району, Чернівецька область.

Морковського Костянтина Івановича — члена президії Волинської обласної ради ветеранів війни і праці.

Новікова Миколу Кузьмича — заступника голови Закарпатської обласної ради ветеранів війни і праці.

Олексійковича Олександра Івановича — голову Шевченківської районної ради ветеранів війни і праці, м. Київ.

Петровського Павла Петровича — заступника голови Корольовської районної ради ветеранів війни і праці, м. Житомир.

Піщучка Олексія Івановича — голову Ковтєвської районної ради ветеранів війни і праці, м. Київ.

Прудильного Миколу Олександровича — голову радянської міської ради ветеранів війни і праці Житомирського виробничого об'єднання «Електронмаш».

Римаря Іллі Самсоновича — голову Буринської районної ради ветеранів війни і праці, Сумська область.

Ромка Петра Степановича — голову Тетіївської районної ради ветеранів війни і праці, Київська область.

Соловей Ніку Андрійовичу — голову першої організації ветеранів війни і праці смт. Бовківці Державного району, Хмельницька область.

Семіналова Михайла Васильовича — голову Острівської районної ради ветеранів війни і праці, м. Полтава.

Судана Петра Григоровича — голову Петропавлівської районної ради ветеранів війни і праці, Дніпропетровська область.

Сторумину Варвару Калістратівну — голову Макіївської міської ради ветеранів війни і праці, Донецька область.

Чавусовського Шумула Шлемовича — голову Жовтневської районної ради ветеранів війни і праці, м. Запоріжжя.

Чернуху Наріса Васильовича — голову Бердичівської районної ради ветеранів війни і праці, Вінницька область.

Черниха Миколу Івановича — голову Центральної районної ради ветеранів війни і праці, м. Сімферополь.

Шилова Валерія Степановича — відповідального секретаря Черкаської ради ветеранів війни і праці.

Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР

Будаченку Олександру Миколу — голову комісії радянської міської ради ветеранів війни і праці, Київська область.

Вешуло Абрама Григоровича — голову радянської міської ради ветеранів війни і праці Красногвардійського виробничого об'єднання «Електронмаш».

Белорусова Сергія Степановича — голову ради ветеранів війни і праці Первомайського району, м. Чернівці.

Верховца Василя Яковича — заступника голови Ужгородської міської ради ветеранів війни і праці, Закарпатська область.

Гула Петра Іларіоновича — члена президії Львівської міської ради ветеранів війни і праці.

Гулу Анатолія Яковича — голову Арбузівської районної ради ветеранів війни і праці, Миколаївська область.

Давидова Олексія Пантелеймонівича — заступника голови Хмельницької міської ради ветеранів війни і праці.

Іванова Леоніда Івановича — керівника постійної організації — методичної комісії Новоград-Волинської міської ради ветеранів війни і праці, Житомирська область.

Ковчарова Івана Захаровича — члена Середньобудської районної ради ветеранів війни і праці, Сумська область.

Колдаєва Олексія Андрійовича — голову Жовтневської міської ради ветеранів війни і праці, Дніпропетровська область.

Левченка Віктора Семеновича — члена ради ветеранів війни і праці утвореного шляхом № 2 державного концерну «Укробудбуд», м. Київ.

Лєська Йосипа Кіндратовича — голову Немішівської районної ради ветеранів війни і праці, Вінницька область.

Львівського Леоніда Миколайовича — заступника голови Харківської районної ради ветеранів війни і праці, м. Київ.

Марченко Розу Василівну — заступника голови Черкаської міської ради ветеранів війни і праці.

Маслова Олексія Яковича — члена ради Київської міської ради ветеранів війни і праці, м. Київ.

Окладу Зінаїду Василівну — члена Луцької міської ради ветеранів війни і праці, Волинська область.

Петуניתу Дмитра Володимировича — члена Одеської міської ради ветеранів війни і праці.

Писарєва Беніаміна Моисеевича — голову заводської ради ветеранів війни і праці непрацюючих пенсіонерів Запорізького виробничого об'єднання «Моторобудівник» імені 50-річчя Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Прудня Сергія Олексійовича — члена Чернівецької обласної ради ветеранів війни і праці.

Роя Івана Кузьмича — голову Станової міської ради ветеранів війни і праці, Львівська область.

Сергієнку Матію Олександровича — голову Сімферопольської районної ради ветеранів війни і праці, Кримська АРСР.

Татарчука Володимира Трохимовича — голову Кіровоградської районної ради ветеранів війни і праці, Кіровоградська область.

Томашенко Анастасію Михайлівну — члена Красноградської районної ради ветеранів війни і праці, Харківська область.

Трохимчука Дмитра Андрійовича — голову ветеранської організації житлово-експлуатаційної контори № 3, м. Ромно.

Чернявського Якова Юхимовича — голову Білозерської районної ради ветеранів війни і праці, Херсонська область.

Шуміліна Івана Івановича — голову Московської районної ради ветеранів війни і праці, м. Київ.

Голова Верховної Ради Української РСР Л. КРАВЧУК, м. Київ, 30 жовтня 1991 року.

Телеграфним
радіо
зі Львова

ІДЕ ДОЦЯ ЗАКОРДОН, АБО ДЕКЛАРАЦІЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ПО-ЧЕРНІГІВСЬКИ

НОВА КАФЕДРА
СТАРИХ РЕМЕСЕЛ

При Дорогобицькому підприємстві імені Франка створюється кафедра методик і технологій народних художніх промислів, де студенти навчатимуться ткацтва, вишивки, валяння, писанкарства, різьбярства тощо.

МАРОДИТИ
КОМУНІСТ

Мала підприємство «Львів-Експорт», створене на базі обласного Будинку кооперативної та стандартизаційної, займатиметься налагодуванням горизонтальних зв'язків українських фірм з зарубіжними компаніями. На заміну, чи бодай «Львів-Експорт» консулатором Торгово-промислового Півдня, Півночі, Сходу та Заходу Львівського повісту.

ВІРТУОЗІВ СТАЄ БІЛЬШЕ

У травні тут відбудеться II Міжнародний фестиваль музичного мистецтва. До країн-учасниць торішнього фестивалю (США, Польща, Німеччина, Австрія, Чехословаччина, СРСР) приєднається ще й Франція.

«ГАУДЕАМУС» СТАВ
ПРОБЛЕМОМ

Театр «Гаудеамус», заснований 30 літ тому у Львівському політехнічному інституті, отримав статус професійного. На заборони тут прем'єра «Варварки» Ж. Анук. Спонсорам театру стали підприємство «Промгасгаз» та ВО «Співмисер».

ДИВА АУКЦІОНУ

Другий львівський аукцион, організований фірмою «Бонет», призначений на сьогоднішній день прийшло на більше лотів, а остання моральна ціна 436 Д (двержана ціна 2045) продавалася за 2945-3045 гривень (до 5 тисяч). А «електрон-ЦТ 451Д» (останній моделі, з японською трубною, дармовою ціною 1720, куплено за 1820 карбованців, без черги і купони).

ХТО КОГО?

25 травня у Львові відбудеться міжнародне зустріч з міжбанківським збірником України й Англії. Потім професійна биткумись за типом чорно-біло-бонсер СРСР. Спонсор змагань — концерн «Електрон», торгово-виробнича фірма «Бізнес» для мисливців, комерційний банк «Вороніж».

Андаві ВОЛЯ.

Місьничкомом прийнята стаття про інститут сільськогосподарського будівництва.

Як член комісії з соціальної законності та охорони порядку обласної Ради у майже прототип місяця бракує у перевірці стану справ при формуванні туристських груп для подорож за кордон. Деякі факти дуже вразливі. Судить сам: торік у Відня, Бельгії, Австрії, Данії, Швеції, Італії, Німеччині, з них 105 чоловік — працівники торгівлі в сфері обслуговування. А ще чимало директорів підприємств, тодішніх кооперативів.

«Керівники» виявлялися учасники Балтійського круїзу, туристська група, яка в січні заїхала в Японію. В останній групі лише чотири туристи (у тому числі і один дитина) придбали путівки повністю за власні кошти. За інших туристів частково це зробили підприємства, організації. Так, скажімо, заступник директора АТП-17462 М. Коломийця на підставі рішення профкому автопідприємства вилучив 1480 карбованців. Подорожувати скакалася і приїжджала за кордон керуючим трестом «Чернігівпробуд» А. Красногор, якому рада трудового колективу подару-

вала на подорож 2093 карбованців.

Виконком обласної Ради народних депутатів і президія обласної Ради професійних спілок 3 серпня 1990 року ухвалили спілку постанову, в якій є одне «шкідливе» положення: «З метою впровадження швидкої життєвої області за кордон і збереження принципу соціальної справедливості всім туристським організаціям проводити формування туристських груп тільки шляхом розподілу путівок через галузеві обкоми профспілок та трудові колективи підприємств, установ, організацій».

Завдалося б, найправильніший рішення! Та, на жаль, апарат галузевих профспілок виявився не на висоті. В основному розподіл дефіцитних туристських путівок відбувався між «своїми». Так, у березні я побував у Прилуцькому АТП-17407. Тут у подорож за кордон їдуть директор М. Хитинський, начальник служби постачання А. Рибків та батько оного з керівників антидиректорської О. Струка. За їхні подорожі відповідало за-

плачено 1870, 1280 і 1480 карбованців з фондів соціального розвитку колективів. Водит наріжкою: — Чим Струка за нас крадіж? На профспілкових зборах йому вирішили повернути тільки 30 відсотків коштів, витрачених на подорож. А переказували за подорож вартість копійки, а жаль, не копійки, а гроші.

Найбільше «відзначилися» обком профспілки працівників споживчої кооперації, Лікарсько-медицинський Інститут НВО «Вільшовий» В. Тичука (дошка голови червоний обком профспілки) і заклади торгівлі у Середземномор'ї, 15 лютого поїхав на обком цієї профспілки З. Батмаша знову заперечується у відділення Держкомтуризму СРСР з листом-проханням включити до складу групи туристів для подорожі за кордон вище наміну.

Деякі працівники торгівлі вказали ставлення профспілки мажоритарності. Так, товаришів В. Іонова торік виставляли за кордон дев'ять разів, кожен раз заступник директора ресторану «Дружба» М. Тихоненко та дирек-

тор магазину «Прогрес» М. Сімар — по чотирьох разів.

Одне слово, за кордон ніхто не цілюм законних підстав дають «за подорож» трудових колективів, галузевих профспілок, «найвідоміших і найвпливовіших» представників області. Причому тільки, що соціальна справедливість при розподілі путівок чомусь здебільшого ліне на боці керівників, апаратних працівників різних рангів.

Про це я гостро говорив на березневій сесії обласної Ради народних депутатів. Але мій виступ деякі депутати назвали непрофесійним, мовляв, «Голова прав людини, прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН, названо мною товариш не порушує, а захищає, і що, погане, що люди хочуть поїхати за кордон».

Іноно-та так. Можна з ним дискутувати, погодитися. Та чомусь Декларація ця прихильна на Чернігівщині до одних і чужа для інших — до наших, для інших робота».

Олександр МАШИН, майор міліції, депутат обласної Ради народних депутатів. Чернігів.

Провінція нохан!

Пам'ять

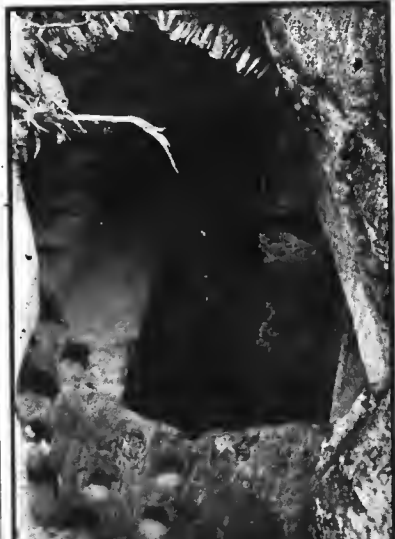
З ГЛУХОВА — ДО ІТАЛІЇ...

З ініціативи Глухівського культурно-спортивного центру «Синтез» і тижневика «Панорама Сумщини» проводиться збірники коштів на будівництво пам'ятника столітнім композиторам XVIII століття Максиму Бerezowsky та Дмитру Бортнянському.

Долі композиторів багато в чому схожі. Обидва народилися у Глухові, навчалися тут у першій в Російській імперії співчій школі, служили при Петербурзькій придворній капелі, відомою своїми майстерністю в італійській опері.

Скульптурну композицію на наших талановитих земляках намічено встановити поруч із Спасо-Преображенською церквою, щойно відбудованою. Організатори будуть вдячні всім, хто знає можливість матеріально підтримати цю ініціативу, переказавши кошти на рахунок № 602901 у Глухівському агропромбанку.

Віталій МАЙСЮКОВИЧ, власний хореспондент «Голосу України», Сумська область.

ДОВБУШЕВА КРИНИЦЯ

Ну, ось, — задоволено простягнув руку мій супутник — до глибоко вітального торжого «отвору в кам'яних брамах, коли ми підійшли на вершину Скелі Довбуша — пам'ятник республіканського значення.

Криниця, над якою ми стояли, сагала відомо на 6-й метрів. Поверхня її склала і майстерно вписана в каміні. Підступити можна на кам'яних сходах, вбитих в скелі з давніх давніх часів. Це не мрія. Висока...

Ніби підтверджуючи це, кинутий камінець не віддав на поверхню звуку сплеску. А, може, дивно знайшло собі шлях вихід.

Зате в давні часи, як свідчать народні перекази, криниця повинна була бути чистою, холодною, здоровою водою. Іла добра з кам'яної приклали вгазувати справу опришків Олексія Довбуша. І оскільки подавала їм сніг. Напастись на Довбушеву криницю живі люди приходили селами з навколишніх сіл, багатились, мої й наші.

Кожен, хто бував на Скелі Довбуша в Рубинівці, обов'язково хоче побачити рунічний пам'ятник — Довбушеву криницю.

Ярослав САВЧИН, Івано-Франківська область.

Фото автора.

Телеграфним радіо з Кіровограда

ХОЧЕШ ІСТІ — БЕРИ ЗЕМЛЮ

Без власної землі ніхто не може господарювати. Отже, відведено 600 гектарів землі у колосових приміських Кіровоградського району та — 100 гектарів у межах міст — це саме для городян і не їх прохання.

КОЛЕДЖ ПРИ ВУЗІ

Місьничкомом прийнята стаття про інститут сільськогосподарського будівництва.

Бератнично-технічний коледж. Назначива доступна. Закінчилиш гіднотне відділення (5-8 класів), умієш гідно виконувати предмети трьох напрямків, а після того зареєструєшся на перший курс інституту, який інститут без іспитів. Коледаж може робити і ввесня 1991 року.

ДЕМОГРАФІЧНИЙ ВУЗІК

За перший квартал року у місті відносно на 100 тисяч «чужорідки» телефонів більше, ніж тут

мешає людей. Ясно — фальшиві, бо тисячі громадян не змогли отримати справжніх телефонів за березень. Місцеві гумористи іронізують: демографічний вуз, мовляв. Вистітати не без гумору: бурхливо зростає обсяг телефонів, які не мають, а тільки обміняти на наявні, МІНІМУМ

Пітнісничий мітинг у шахтарській Олександрії постановлено не миритися з ростом цін, Горбачова і Павлова — відставку, всенародним голо-

суванням обрати на Українському Президентові.

ПІДЛАНКА СФІРМІТЬ ЗВІР Сорорі при антіусти заступник козачки Товариство «Бур-го-Гарді» прийняв рішення про свій статус. Гості з Київщини та Вінниччини допомогли провести ритуал посвячення в козаки. Оголошено місьничкомом товариства став робітників В. Загацький.

Сергій ЗАПОРОЖАН.

Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні

(Затверджено.
Початок на 3-й стор.)

нальну відповідальність за державні злочини від 25 грудня 1958 року і статтю 82 Кримінального кодексу Української РСР в редакції до прийняття Закону Української РСР від 28 жовтня 1989 року «Про затвердження Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 14 квітня 1989 року «Про внесення зміни і доповнення до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексу Української РСР»;

— поширення заповідом неправдивих вигадок, що порочать радянський державний і суспільний лад, тобто за статтею 157 Кримінального кодексу Української РСР;

— порушення законів про відомлення церков від держави і школи від церков, посягання на особу та права громадян під приводом справлення релігійних обрядів, якщо чинили дії не були пов'язані з заповіданням церковного обряду чи статтею 157 Кримінального кодексу Української РСР;

Підлягають реабілітації також особи, щодо яких з політичних мотивів застосовано примусові заходи медичного характеру

Стаття 2. Особи, яких не підлягають реабілітації, це: — зраду Батьківщини, шпигунство, диверсії, шпигунські акти, саботаж, терористичні акти;

— злочини проти людства і людності, каральні акції щодо мирного населення, вбивства, морування громадян і особливо в цілому акумулювані у період Великої Вітчизняної війни;

— організацію збройних формувань, які чинили вбивства, розбої, грабежі та інші насильствні акти;

Не підлягають реабілітації також особи, засуджені за злочини проти правосуддя, пов'язані з застосуванням репресій, навіть якщо вони самі згодом заявили репресії.

Стаття 3. Реабілітувати всіх громадян, заслані в 1930-х роках з політичних мотивів до місць проживання та позбавлених

майна за рішенням органів державної влади і управління з політичних, соціальних, національних, релігійних та інших мотивів під приводом боротьби з куркульством, протиніканих колективізацій, так званих бандпосібників та їх сім'ям.

Стаття 4. Поновити реабілітованих усіх громадянських прав, у тому числі в праві проживання в населених пунктах і місцевостях, в яких вони постійно проживали до репресій, поширивши це право на членів їх сімей.

Визнати недійсними пов'язані з застосуванням репресій рішення про позбавлення державних нагород, учених ступенів, військових, спеціальних і почесних звань, пенсій та інших прав.

За бажанням реабілітованих в його родичів і родичів смерті реабілітованих повідомлення про реабілітацію має бути безкоштовно опубліковано в пресі чи іншим способом доведення до відома громадськості за місцем роботи або проживання реабілітованих.

Стаття 5. Встановити для осіб, які відбували покарання в ув'язненні, позбавлення волі або примусового поміщення у лікувальні заклади і згодом реабілітованих відповідно до статті цього Закону, грошову компенсацію за розміри 140 карбованців за кожний місяць позбавлення волі, але не більш як 12 тисяч карбованців. Одноразово як грошову компенсацію реабілітованій особі виплатити до 300 карбованців за результатами грошей — протягом наступних 5 років.

Визначити будувати та інше майно по можливості (якщо будинок неможливо збудувати) повертатися реабілітованому або його спадкоємцям татуювати. При відсутності татуювання відшкодується вартість будувати та майна.

Не підлягають поверненню (компенсації) будувати та інше майно, що було націоналізовано (муніципалізовано) на підставі відповідних нормативних актів.

Закон про компенсацію та повернення майна подляються не пізніше трьох років з моменту набрання чинності цим Законом або з дня одержання особою довідки про реабілітацію згідно з цим Законом.

Порядок виплати компенсації, повернення майна або відшкодування його вартості реабілітованим регулюється

Положеннями, затверджуваними Радою Міністрів Української РСР.

Стаття 6. Реабілітованим громадянам відшкодувати до статті 1 цього Закону частини майна від вартості, відбуківши покращення в місцях позбавлення волі, засланні або перебування на примусовому поселенні, зарплати і утримання в розмірі в стаж роботи для призначення змін пенсії.

Реабілітованим громадянам, які потребують поліпшення житлових умов, надається право на первочергове одержання житла.

В разі смерті реабілітованої особи це право зберігається за одним з подружжя, якщо вони не створили нову сім'ю, а також за батьками і дітьми, які проживали спільно до арешту і у зв'язку з застосуванням репресій втратили право на займане житло приміщення та потребують поліпшення житлових умов.

Реабілітованим особам, які працювали у сільській місцевості, мають право на одержання безплатної поземки та первочергове забезпечення будівельними матеріалами для відбудови житла.

Якщо реабілітована особа згідно з статтею 1 цього Закону стала інвалідом внаслідок репресій або є пенсіонером, їй надається також право на:

— одержання пільгових пільжок для саваториокурортного лікування та відпочинку;

— право на безплатне забезпечення автомобілем при наявності відповідних медичних показників;

— безплатний проїзд всіма видами місцевого пасажирського транспорту (крім таксі) та на автомобільному транспорті загального користування (за винятком таксі) в сільській місцевості в межах адміністративного району;

— зниження оплати житлової площі та комунальних послуг на 50 процентів в межах норм, передбачених чинним законодавством;

— погашення залізничної медичної допомоги і на 50 процентів зниження вартості ліків за рецептом;

— переважне право на вступ до садовничих товариств, первочергове право на вступ до житлово-будівельних кооперативів;

— первочергове встановлення телефону.

Особі, реабілітованій відповідно до цього Закону, мають право на безплатну консультативну адвокатів з питань, пов'язаних з реабілітацією.

Реабілітованим, які мають право на передбачені цим Законом пільги, надається поспільшення даного права, що затверджується Радою Міністрів Української РСР.

Видача цього посвідчення проводиться за місцем проживання виномонами відповідних місцевих Рад народних депутатів.

Чинність статей 4, 5 та 8 цього Закону поширюється на жертв політичних репресій, що були реабілітовані до прийняття цього Закону.

Стаття 7. Встановити такий порядок застосування статей 1 і 2 цього Закону:

Органи прокуратури у взаємодії з органами державної безпеки проводять перевірки та складають відповідні висновки щодо всіх кримінальних справ, зазначених в статті 1 і 2 цього Закону, рішення по яких не були скасовані до моменту його прийняття.

На реабілітованих осіб органи прокуратури видають відповідні висновки.

При наявності підстав для визнання особи такою, що згідно з статтею 2 цього Закону не підлягає реабілітації, прокурор відсилає справу на розгляд:

— щодо засуджених судами — до тих же судів, які виносили останнє судові рішення. Справи, по яких вироки, ухвали, постанови було винесено ліквідованими або розформованими судами, а також військовими трибуналами щодо цивільних осіб, передаються на розгляд тих судів, до підсудності яких ці справи віднесені чинним законодавством. Територіальна підсудність справи визначається за місцем винесення останнього судового рішення;

— щодо підданих покаранню за рішенням позасудових органів — до Верховного суду Української РСР, обласних та Київського місцевого судів, військових трибуналів округів, Чорноморського флоту, на території яких застосовувалися репресії.

Внаслідок розгляду справи

— щодо підданих покаранню за рішенням позасудових органів — до Верховного суду Української РСР, обласних та Київського місцевого судів, військових трибуналів округів, Чорноморського флоту, на території яких застосовувалися репресії.

Внаслідок розгляду справи

суд може прийняти одне з таких рішень:

— визнати, що особу об'єктивно засуджено або підлягає покаранню позасудовим органом і на неї не поширюється до статті 1 цього Закону;

— визнати, що особу необ'єктивно засуджено або підлягає покаранню позасудовим органом і вона підлягає реабілітації згідно з статтею 1 цього Закону.

При розгляді справ суд може також визнати зміни до рішення винесених вироку, ухвали і постанови судів чи до рішення несудових органів.

Стаття 8. Особа, яка визнана судом чи — військовим трибуналом такою, що не підлягає реабілітації, втрачає можливість ухвали (постанови) чи в разі визнання необ'єктивно засудженою або підлягає покаранню за рішенням несудового органу — довідки про реабілітацію.

Ухвалу (постанову) суду чи військового трибуналу або постанову прокурора прокурором чи головою відповідного суду або оскаржувати особою, яд відмовленою реабілітації.

Протести в порядку вимог і за новизною обставинами розглядаються у зазначеному порядку, передбаченому нормами Кримінально-процесуального кодексу Української РСР.

Стаття 9. Вирішення питань, пов'язаних з встановленням факту розкуркулення, адміністративного виселення, з відшкодуванням матеріальних збитків, поновлення трудових, житлових, пенсійних та інших прав громадян, реабілітованих відповідно до цього Закону, покласти на обласні, міські і районні Ради народних депутатів. З цього метою Рад народних депутатів утворити штатні комісії, положення про які затверджується Радою Міністрів Української РСР.

За дорученням цих комісій органи внутрішніх справ встановлюють факти безпідставності засланні і виселення, направлення на спецпоселення, а також конфіскації і вилучення майна у зв'язку з необґрунтованими репресіями і матеріал перевірки надсилають комісіям.

Голова Верховної Ради Української РСР
Д. КРАВЧУК

м. Київ, 17 квітня 1991 року.

Постанова Верховної Ради Української РСР

Про порядок введення в дію Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні»

Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки постановляє:

1. Внести в дію Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» з моменту опублікування його в пресі, за винятком положень, передбачених статтями 5, 6 і 9 цього Закону.

2. Положення, передбачені статтями 5, 8 і 9 Закону Ук-

раїнської РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні», вводяться в дію з 1 липня 1991 року.

3. Раді Міністрів Української РСР до 1 червня 1991 року:

— підготувати і подати на розгляд Верховної Ради Української РСР проєкт роз'яснення зміни і доповнення до чинних законодавчих ак-

тів Української РСР, що вилучаються з положень Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні»;

— привести рішення уряду Української РСР у відповідність з цим Законом;

— відповідно до положень даного Закону розробити і затвердити:

— положення про порядок виплати компенсації, повер-

нення майна або відшкодування його вартості реабілітованим;

— зразок посвідчення про пільги та порядок надання цих пільг;

— положення про комісії обласних, міських і районних Рад народних депутатів, утворення яких передбачено статтею 9 даного Закону.

4. Для статей 3, 4 та 9 Закону Української РСР «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» не поширюється на репресованих народів, насильно переселених (кримські татари, німці, греки, болгар, поляки, вірмени та інші), оскільки питання про реабілітацію цієї категорії громадян вирішено постановою Верховної Ради СРСР від 7 березня 1991 ро-

ку «Про скасування законодавчих актів у зв'язку з Декларацією Верховної Ради СРСР від 14 листопада 1989 року «Про визнання незаконних актів проти народів, яких було піддано насильственному переселенню, і забезпеченню їх прав».

5. Державному комітету Української РСР по телебаченню і радіомовленню, редакціям республіканських і місцевих газет та журналістам систематично висловлювати стан роботи по відновленню справедливості щодо репресій в республіці.

Голова Верховної Ради Української РСР
Д. КРАВЧУК

м. Київ, 17 квітня 1991 року.

Ринкові студії

Продовжуємо розмову

Володимир ПИЛИПЧУК

ЕКОНОМІКА ПЕРЕХОДУ

ПСПЕРЕДНЬО розроблений план взором в ринковий має забезпечити створення ринкової інфраструктури, підготовки кадрів, реорганізацію системи управління, впровадження державної регулювання економіки і системи стабілізаційних заходів.

У зв'язку з цим необхідні окремі рішення порядку в'єзду до ринку за новими умовами. Врештову складність та різноплановість нашої програми, є доцільним виділити два головні етапи її реалізації — підготовчий і перехідний.

На підготовчому етапі необхідно підготувати та прийняти законодавчі акти, що забезпечать правові основи ринку; сформувати механізми стабілізації економіки населення республіки; розробити республіканську програму роздержавлення власності; організувати управління структури управління у відповідності з вимогами ринкової економіки; створити ринкову інфраструктуру, здійснити підготовку та перепідготовку кадрів.

На перехідному етапі необхідно довести систему роздержавлення власності; створити умови для вільного підприємництва; реалізувати програму оздоровлення економіки разом з оздоровленням грошової системи, введенням національної валюти та переходом до вільного ціноутворення; забезпечити надійний захист населення як використовувати внаслідок державної регулювання економіки, систему податків, квот, санкцій, доцільно.

Стабілізація, що буде доведена в результаті замикачів, заходів, доцільно розвивати й поліпшувати ринкові відносини в усіх сферах економіки. Програду подальшої структури у виробничій продукції. Під впливом вимог міжнародної економіки, інтенсивного використання світових ринків науки, технології та організації виробництва буде забезпечено підвищення рівня добробуту.

Особливу роль у цей період має відіграти включення економіки в широкі міжнародні зв'язки, залучення іноземних інвесторів для створення спільних виробництв і ринкових структур. Успіх такої роботи не вийде від Міжнародного розвитку фонду, Міжнародного банку реконструкції й розвитку, Світового банку.

Робота Верховної Ради України над економічною реформою могла б бути кращою, якщо б відкриті політичні ринкові відносини. Це ринково дуже великі перерви, а інші республіки нас випереджають у законотворчій роботі. Ми й досі не об'єднали технологію переходу до ринку законодавством, не налагодили власність соціального підприємства.

СПОНТАННО відбулося підвищення цін. Вони перейшли в загальну площину, істотно зросли. В результаті частина заощаджень населення мобілізується споживачам ринком. У таких умовах люди, звичайно, не погодяться віддати гроші на роздрядження, бо краще, ніж це, буде завтра зі споживачем, сильніше нас коштуватиме. Неповільність людей у загальному дні призводить до

виробничої та соціально-економічної адапції.

Особливо негативний вплив справила остання Укази Президента, які зовсім не об'єдналися з положеннями, що вкладалися в основу Декларації про державний суверенітет, з прийняттям нами законів про економічну самостійність, власність, економічну діяльність та ін. Через це технологія переходу до ринку має коректуватися.

І один із варіантів коректування — термінове роздержавлення. Без роздержавлення власності до критичної маси — 50 відсотків і більше — неможлива конкуренція.

Сьогодні планують приватизувати основних фондів на суму близько 225 мільярдів гривень, а також продавати на опалювальних є лише близько 90 мільярдів (20 відсотків населення взагалі не мають опалення). Тому слід провести роздержавлення частини основних фондів безплатно, а інші частини — на аукціоні. Це дасть можливість колективним, тобто передати підприємство в оренду з одностороннім викупом. У разі приватизації, при чому плата може розширюватися як позначення заборгованості під час викупу.

Але якщо це колективна, якщо бажано змінити основні фонди за повну вартість, то це на ефективніший для держави варіант. І місцеві органи — територіальні та місцеві — мають використовувати й донагодувати. Але ніяк, на жаль, трапляється навпаки. Це означає, що з боку Міністерства або місцевих органів іде гальмування цих процесів. Як практика свідчить, на жаль, переважає до ринку, на затягування економічних переворотів, на розгортання «дефіцитного» економічного.

Люди можуть терпіти не зграйний костюм, але без війни не прожовнуть ані дня. У зв'язку з цим у першу чергу стоїть питання роздержавлення сільського господарства. Не зробивши цього, ми входимо в 1991 рік з економікою, про яку можна сказати, що наступного року безплатної допомоги нам не буде. Пільгових умов кредитування наша економіка теж не побачить. У зв'язку з цим я хотів би ще раз нагадати до всіх керівних працівників до колективів підприємств із закляком швидше провести роздержавлення і інше перспективні на нас думки.

Потрібно також швидше налагодити збалансовані зв'язки між підприємствами України. В результаті централізації економіки склалося дуже багато зустрічних перешкод: продукція, що виробляється в нас, відправляється на Урал, в той час як в Україні ніяк не продукції виготовляється на Уралі й відправляється до нас. Підприємства України надто вже прикріплені до російських підприємств, які розкидані по Союзу. Такі зв'язки призводять до збільшення транспортних витрат зобов'язань у поставках такої.

Слід також диференціювати виробництво. Одним з важливих диференціальних є концентрування виробництва оборонного комплексу, який на Україні становить значну частку.

• Продовження. Початок див. у № 87

У березні ми розповіли про проблеми українського державного концерну по будівництві, ремонту і управління автомобільних шляхів. Сьогодні ми запитання нашого кореспондента щодо

— Горе Володимирівчому, перш за все, що ляже собою «Укршляхобуд» сьогодні? Яка його територія та технічні можливості?

— Ми знаємося будівництвом та реконструкцією автодорожніх мостів на всій території України. Лінійні області Івано-Франківська, Тернопільська, Львівська та Крижаська АРСР мають свої незалежні невеликі мостобудівні управління. Решта обслуговується місцевими МБУ, які входять у трест. Щодо технічних можливостей кони великі. До цього часу, що в минулому році ми виконали обсяг робіт на суму більш як 21 мільйон карбованців. Незважаючи на те, що в «Укршляхобуд» від сьогодні працює близько двох з половиною тисяч чоловік, це несправний результат. Але внаслідок можливості тресту дещо вище.

— Що ж завданням повною мірою використовувати їх?

— Проблем багато. Головна — погіршення матеріально-технічного забезпечення в умовах переходу до ринку. Навіть на виконання держзамовлення не вистачає цементу, металу, цукру, цегли. Довинні вміти, як концерн, ми знаємо, на який обсяг забезпечення можемо розраховувати в 1991 році. Це нестабільність призводить до того, що частини найбільш висококваліфікованих робітників наших управлінь поклали переїхати в інші організації, й зарплата плати вища, і поставання краще.

На перший погляд, може здається, що це не так важливо, мовляв, знайдемо інших. Але це не так. Робітників мостобудівників — це справжній багатер широким профілю. Він і муляр, і монтажник, і столяр. Підготовка такого спеціаліста займає декілька років. Втрачати їх, ми не тільки не зможемо виконати чотирирічний обсяг робіт, а й поставимо під загрозу будівництво мостів на ціле десятиліття вперед.

— Які ж реальні шляхи виходу з такого становища?

— Будемо відкрити, допомоги зможе лише матеріальна зацікавленість робітників. Саме тому ми й вирішили

роботи одного з підрозділів концерну — тресту «Укршляхобуд» — відокремити керуючим трестом І. НАУМЕНКО.

створити мале підприємство «Мостобудівник». Інакше скроєння управлінського апарату і мобільність дозволить значно підвищити зарплату його працівників. Якби в управлінні фонд зарплати плати становить 18 відсотків, то в МП він підвищиться до 50. Крім того, створення малого підприємства на дещо розвантажить і трест, вважати на себе реконструкцію і ремонт мостів, які знаходяться далеко від МБУ.

Адже інколи саме лише передислокація техніки до таких об'єктів коштує більше, ніж їх обслуговування.

У статті «Мостобудівник» передачі й роботи по проектуванню й спорудженню малих мостів, що дозволять значно зменшити терміни їх введення в експлуатацію. На сьогодні це чині найважливіший фактор.

Мале підприємство зможе виконувати функції і своєрідної «попеченої» допомоги. Скажімо, на якийсь автомобільний заводок аварії пошкоджено опори моста. У плані тресту ця ситуація не передбачена. Доводиться негайно з'явитися з важкого обсягу людей і поставити на ремонт, що, в свою чергу, веде до невиконання договору. Наявність же МП дозволить нам виконувати такі роботи без шкоди державному.

— Вже нас сьогодні турбують проблеми села. Який внесок в їх вирішення зможе зробити трест?

— Ми давно докладалися від колишнього міністерства дозволу використовувати хоча б частину нашого потенціалу самостійно, тим більше, що в зв'язку з переходом на ринкові відносини частини підприємств переїхали на прями відносини. В цьому році ми його деталізуємо. Держзамовлення становить

90 відсотків, решту ж і розраховують використовувати на потреби села. Звичайно, ми й раніше допомагали сільчанам, та розміри цієї допомоги були мізерними. Бувало, скажімо, міст на великій трасі. Під'їжджали до нас голівни приїжджали колосальні, до розмірів до корівників. Тому платили до корівників сполучити треба, іншому — зернохосівство відрамонтувати. По можливості, шили на виручку.

В сільгосподарстві умовах як можливість зростає, але оскільки подорожнізмовані об'єкти не забезпечувалися матеріалами, доплатами ми не зможемо лише тим, що їх має. Скажімо, в колосіх вдовляється цементу. Ми відповіли до якого союзовості нашої місто дамо металеві конструкції, балки. Таким чином, господарство нічого не втрапить, а проблему свою вирішить.

Звичайно, намагаємось шукати матеріали й самі. Наприклад, колосіс російського Нефчорману є як разаргове прийняти будь-які умови, в яких ми могли б дісталися доплатами Ім. Та трест — республіканський організм, тому проблеми саме українського села доводять бути на першому місці.

— На якому рівні знаходиться наше мостобудівництво порівняно із західними країнами?

— Звичайно, технічні можливості і якість й порівнювати нічого. Візьміть хоча б нашу дерев'яну опору моста. Всього сім днів до переїзду на легкі метали, лаштування яких не становить проблем, а доплати в сумі розріз більша. У нас же постійні проблеми з лісоматеріалами.

Щодо можливостей і термінів спорудження наведу такий приклад. У липні 1986 року ми будували 320-метровий міст через річку Уж під Чорнобиль. Всього процес, від «нуля» і до закінчення експлуатації, тривав 34 дні. Тоді, звичайно, не було й дня, коли ми не мали цементу чи металу. Змієвчення було ідеальним. Так що все залежить від поставальників.

— Які структурні зміни відбулися в тресті у зв'язку з переходом на ринкові відносини? Чи готові ви до них?

— Ще в минулому році ми вийшли з-під наклади зовнішнього. Така підхід не сьогодні, а завтра, переїхали на прями відносини з концерном «Укршляхбуд».

Збираємось перейти на акціонерну форму господарювання. Така підхід не тільки зацікавить людей матеріально, а й дозволить збільшити ефективність праці та якості виконаних робіт, економічне використання електроенергії і матеріалів, одним словом, знизити на економічній реєйи ринку.

Інтерв'ю взяв Андрій БОЄЧКО.
Київ.

Фото Володимира КИСЕЛЬОВА.

БЕНЗИН... 3 ОЧЕРЕТУ

«ТАК ДАЛІ НЕ ПІДЕ, ДЖЕНТЛЬМЕНН!» The Washington Post

має намір дати йому можливість відповісти. Якщо він цього не зробить, ні спір, ні докази не допоможуть йому. Це як можливість зрозуміти, дебають більш гласним».

Він говорить, що одні сфера, на якій він хоче привертати увагу, це «весь процес закупки з розвідки, для крупних систем».

«Я не певенний, що це робиться на такій комерційній основі, як має бути, — зазначає він. — Відміти закупки супутників, наприклад... І зняття в оренду на рухомого майна замість його закупки. Закупка може бути більш ефективною, ніж дозвіл торговельно-промислового плану, припускаючи секретністю, пов'язану з розвідкою, можливість безкарно робити багато речей».

Информ-шоу

ящик айбузас. Веспольский
ноинур обжар. Парамонце
стаз мйсацян 42-рчнй сал
нйхнй Крүүл. За одну гоним
10 днй, 10 днй, 10 днй
1х пйаом, оно-молю 1 сордоа
аодоо. Руулыа — ца традиц
на познания страа, нйа а
аодоо. 10 днй, 10 днй, 10 днй
нхнх сямйахнх нйхон 1х соусо

Ноинур проходоа у мйсаца
мй расторанн за участю 16 пр
тандантй, сарай днйх бун
1х днй, 1х днй, 1х днй
линар та полицйсьнй. Дас
учасник пйаа чотырх
льон (1,5 нйлограм м'яс) бу
адрпарладо но лйнарй.

Лаурат, нйнй за гондну а
3,5 нйлограм м'яс, а наторо
одержа ноанй японсьнй ма
нотон та, нй ствардмй лйнар
пйаоднй судай, трайралй ро
3,5 нйлограм м'яс, а наторо

СВЯТО ОСТАНЬОГО ПОСТРІЛУ

Чи замислювалися ми коли-небудь: що буде, коли серед нас не стане жодного ветерана Великої Вітчизняної? Адже цей день колись-тани прийде, і в сиру землю ляже останній підмошши патронів тієї війни, останній її пацан, котрий тримав у руках зброю...

Що тоді буде?

Сміємо думати, що все буде, ли і тепер. Ніхто з них не прийде до обсервіації, але буде 9 травня такого-то року, і то буде святковий день. Свято — без інвентаризації! Так, але не зовсім так. Бо можна війна і кожне Перемоге лише по собі на пише ветераним, а їхніх дітей, і їхніх онуків. А діти й

онуків, ли відомо, люблять примірати на себе солдатські обладунки батьків і дідів. Когось із них свого часу це привело в Афганістан, і вони спізнали там небезпечний у солдатському житті день — День останнього пострілу. І саме цей день, — є не орден, медалі та інші знаки примірної слави, — об'єднує їх.

Ось чому вони на цих знімках — разом.

Понимати що — разом.

Понимати що — еле й незважди. Приєднаймося до них — аби осталими тими ж днями.

День останнього пострілу був

Фото Олексі ВАЩЕНКА.

Соціологія про Раду

ПОДОЛАТИ БАР'ЄР НЕВДОВОЛЕННЯ

У Дніпропетровську за ініціативою депутатів міськради створено соціологічну службу «Дніпропетровський фонд соціального моніторингу», яка стала самостійним господарством підприємства. Перше її експрес-дослідження — «Думка депутатів про роботу міськради».

Пропозицію запити увазі, шановні читачі, першу частину статті генерального директора цього підприємства Вячеслава Віленського та голови постійної комісії з питань науки, культури, релігії, міжнародних відносин Дніпропетровської міської Ради народних депутатів Сергія Шевченка. Сюда ж, щоб не публікації закінчувати не тільки всі депутатські форуми республіки, правління виконавчих комітетів Рад усіх рівнів, а й тих, хто вибадував до роботи органів народолюбів.

НЕ СЕКРЕТ, що депутати вичащують сьогодні масу труднощів і проблем, подолати які на одію «переводному ентузіазмі», судячи з усього, не вдасться ні парламенту України й республіці, ні обласним, а тим паче селищним Радам. Перешкоди і ускладнення у діяльності наших обранців стільки, що без усебічної достовірної соціологічної інформації й науково виважених рішень зрушити з місця ніхто згодою і спрякувати його в котію перебування надзвичайно важко.

Ось чому перше соціологічне дослідження міського фонду соціального моніторингу було присвячено вивченню думки депутатів про роботу міськради. Воно дозволить красномовно відзеркалити складну, напружену, конфліктну соціально-політичну атмосферу, що па-

решає незадоволення, ніж задоволення
Повісті незадоволення
Повісті задоволення, ніж незадоволення
Цільно задоволення
Важко відповісти

Домінуюче незадоволення роботою міськради переважає з незадоволення депутатів власним громадським

Швидше незадоволення, ніж задоволення
Повісті незадоволення
Швидше задоволення, ніж незадоволення
Цільно задоволення
Важко відповісти

Ось чому можна пояснити таке помірне незадоволення діяльністю Рад і власною роботою депутатів? Аналіз даних, одержаних під час опитування, дає змогу простежити причини за якою їхнього незадоволення з якістю оцінок

Важко відповісти

Об'єкт оцінки

Об'єкт оцінки	Позитивна оцінка	Негативна оцінка	Важко відповісти
Президія міськради	55	38	7
Постійна комісія, членом якої є депутат	56	40	4
Постійні комісії, до складу яких не входить депутат	28	14	58
Апарат Ради (консультанти, працівники секретаріату)	28	35	27
Відділи і служби міськвиконкому	16	71	13
Технічні служби виконкому (друкарство, канцелярія, управління побутовим обслуговуванням будинку у справах)	44	36	20

Не важко помітити, що стосуючись між депутатським формуванням і виконавчим комітетом досить ускладнено. А це свідчить про те, що ні депутатами, ні виконавчими «командами» не задов-

ує в Дніпропетровській міськраді та, мабуть, і в багатьох інших Радах.

Зауважимо, що в нашому першому вивченні взяли участь не всі депутати, що свідчить про своєрідне розуміння ними значення соціологічного дослідження, а найголовніше — про їхню громадську активність і сміливість. Ціпорада, на повне охоплення анкетування ми не сподівалися. Аналіз і узагальнення відповідей (54 відсотки від загальної кількості міських депутатів) дає нам право судити про вразливі тенденції з тих чи інших проблем.

Отже, на найголовніше запитання анкети: «Яка ваша загальна оцінка діяльності Дніпропетровської міськради за дев'ять місяців?» — маємо такі відповіді (тут і далі відповідей подаємо у відсотках).

46
22
25
0
7

службним виборам, про що наочно свідчать розподіли відповідей на запитання: «Чи задоволені ви власною депутатською діяльністю?».

46
16
27
6

роботи й депутатських формувань, і виконавчих органів.

Наведемо розподіл відповідей на запитання: «Яка ваша загальна оцінка роботи органів міськради?».

46
16
27
6

Радянська влада допомогла мені жити, здобути мені освіту. Але, звичайно, Радянська влада розрахована на добрих і чесних людей. А тепер стався крах Радянської міської рада приймає такі рішення, що навіть страшно подумати. Від учасників Великої Вітчизняної війни забирає пенсії. Є у нас в Тернополі вулиця Карпенка, який загинув за Тернополь. То навіщо частину її називати Радянською? Це називає її переименовали. Плещу Перемоги — також

ці працівники разом як годинниковий механізм.
Вячеслав ВІЛЕНСЬКИЙ,
Сергій ШЕВЧЕНКО,
Дніпропетровськ.
Продовження статті читайте в наступному випуску «Суспільного барометра».

ПРО СИМВОЛІКУ І НЕ ТІЛЬКИ

Чого хоче народ? Це головне запитання, являється, на яке ніякий політичний організм, якщо воно справді хоче виробити і запровадити в життя сучасну політику. Питання просте і відносно дуже складне, багатоскладове, суперечливе.

Щоразу мова може йти не про якусь констатувати, а про складну рухому формулу національних інтересів, яка певним чином відображається у формулі громадської думки. До певної міри узагальнити її сучасну структуру можна, саме аналізуючи ставлення різних верств населення до питання національної символіки.

Отже, розглянемо узагальнені результати серії соціологічних досліджень, які в різний час, починаючи з весни й до кінця минулого року, здійснювали дослідницькі

центри республіки під керівництвом таких відомих фахівців, як І. Бенешіна, В. Кушнерь, В. Кебелев, В. Тарасенко, М. Чурилов.

Насамперед, наслідки ш-

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

...Можна по-різному ставитися до державних і національних символів. Можна навіть уловити стиги не бачи демократії і з розумінням поставитися до їхньої політичності. Але ж першорядною відомою виступає, наприклад, 6: «Все ж ми за демократію». На мій погляд, це стверджує, що до того часу, поки чорвоно-голубий стів є державним прапором УРСР, його слід зберігати як законний незалежно від того, подобається це комусь чи ні.

Стрий
Львівської області.

...Україна не має свого герба та прапора. Гербом в Україні є копія герба Росії, а прапором — копія прапора Росії, до якого Сталін приписує блакитну смугу й то назвав її прапором на честь Лавра Катковича — вата Україн. На прапорі в нас в Україні підтримують жовто-блакитний прапор і тараб — тараб.

Камінь-Каширський
Волинської області.

І. ЛІВКІВ.

І. КАССАЛА.

НА ПЕРЕХРЕСТІ ДУМОК

Звертається до вас пенсіонерка з Тернопільської області Доберчак Марія Миколаївна. Сама і переїхала в Тернопіль 1932 року народження. Мені доведеться жити при трьох державах: при Польщі, тимчасово при Німеччині і, звичайно, в Радянському Союзі. Я здобула вищу освіту, заробила собі пенсію. Ясно, що з трьох держав найкращою для мене є Радянський Союз. Сама я слабкого здоров'я, то за нашої Польщі ніколи не здобула б вищої освіти. Бо в сім'ї четверо дітей. У нас в селі був лише один чоловік, який закінчив університет, батько його мав 50 моргів землі. А я, бідна, пропала б, бо в наймах не мала заробити грошей. Кимі таких людей, як я, просто б вигнали, бо їхня мрія була — залишити собі здоров'я, а не б гинути на війні.

Радянська влада допомогла мені жити, здобути мені освіту. Але, звичайно, Радянська влада розрахована на добрих і чесних людей. А тепер стався крах Радянської міської рада приймає такі рішення, що навіть страшно подумати. Від учасників Великої Вітчизняної війни забирає пенсії. Є у нас в Тернополі вулиця Карпенка, який загинув за Тернополь. То навіщо частину її називати Радянською? Це називає її переименовали. Плещу Перемоги — також

переименовали. Ну, згодять, що хочуть!

Нікому їх запитати, застерігти. Наші люди переїхали страшно йшли! І в її пам'яті. Тож як мені важко в їх хвилюванні. Згадую людей, які були на фронті, ніхто не ставився до них як до воїнів. А ніні чогось про це забувають і не думають, яка сім'я дала Радянському Союзу розгромити фашизм. Все і по радіо теper різко не чути про це. Ясно, тільки друзі ми не знаємо різних національних домог, розгромити неважко ворога. А сьогодні є вороги, які поставили собі за мету розвалити Радянський Союз, а за Радянський Союз, за дружбу між народами різних національностей.

М. ДОБЕРЧАК.
Котляри
Тернопільської області.

Ось, наприклад, ми і дочекались початку шийку до ринку. Вже багато відвідування цієї. А вони чималіше — в три-чотири рази вище за колишні. Бачимо й те, що назвали компенсацією, тільки чому прийняли це, що вирішили «Центр», а не те, що хотіли республіканське не-рішення? Де ж наш суверенітет? Невже ми й далі будемо робити, що каже нам

навіть громадські дискусії навколо питань символіки? Виявляється, що коли за розвитком соціально-політичних процесів у республіці уважно стежить абсолютна більшість опитуваних, то проблема символіки викликає помітний інтерес лише в 1/3 опитуваних частин. У жодному разі за критерієм суспільної значущості вона зарекомендуєся ними у жодній проблемі на одні з останніх місць. Це залишається справедливим для більшості областей України. Нинішній прапор, герб і гімн УРСР відносять від 60 до 75 відсотків опитуваних, в той час як кількість тих, хто воліє їх змінити, не перевищує 15 відсотків. Вирішувати ці питання більшість республіканців (до 75 відсотків) вважає за необхідне через всенародний референдум, а 20 відсотків опитуваних готові довірити вирішення цього питання Верховній Раді УРСР.

Стелан ЛАВРІЩЕНКО,
соціолог.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

«Центр? Адже люди, які мали мінімальну пенсію — це люди приречені. Бо і за історично ми вони дедь зодили кінці з кінцями, а що ж буде тепер? Невже отих 65 заробованих вистачить, щоб бути не голодними і хоч якось прикрити гірше тіло?»

Звичайно, коли б ці люди мали можливість інтуїтивно все за твердими державними цінами, то було б ще якийсь вихід з цього становища. Але, на жаль, цього нинішній не може.

Хотілося б знати, який глумом керується люди, що схвалювали і підписували той документ? Старе гасло, що держава дає про бідних п'ять слів.

Звичайно, пенсіонери не оголошать страйку. Тож навіщо про них дбати.

А про те, що хотілося, аби наш уряд і Верховна Рада конкретно вказали, в яких майданках отворилися двері, щоб з них вийшла людина. Щоб не було гайки на весь світ.

Сподіваюсь, редакція не надрукує цього листа, щоб не привертати до нього уваги прес-газети, особливо парламентарії. Хочеться почути, що вони скажуть з цього приводу.

О. ВРУЗНИЦЬКИЙ,
ветеран війни, пенсіонер.

Сміль
Черкаської області.

ЯКИЙ МАНДАТ ПОТРИБЕН

«Пишемо»
нову
Конституцію
України

ЗДАЄТЬСЯ, ВСЕ
ЗАЛЕЖИТЬ ВІД
ТОГО, ХТО МНІ,
ВИБОРИ, ХОЧЕМО ВІД
СВОІХ
ДЕПУТАТИВ.
ЧИ СТВОРЕННЯ
ТАКОГО
ЗАКОНО-
ДАВСТВА, ЩОБ
ВОДНОЧАС
ЗАХИЩАЛО І
НАШІ ІНТЕРЕСИ,
І ЗАГАЛЬНО-
ДЕРЖАВНІ,
АБІ ДЕПУТАТИ,
ХТО НА ШО
ЗДАТНИЙ, БУЛИ
ШТОВХАЧАМИ
ІНТЕРЕСІВ
КОЖНОГО
ОКРЕМО
ВЗЯТОГО
ВИБОРЦЯ ЧИ ТО
ГРУПИ
ВИБОРЦІВ?
ЩОБ УСЕ
ВІРНИШВАЛА,
ТАК БИ МОВИТИ.
ПРОБИВАТИ СІЛА
І МІСТА,
ОБСЛУГОВАТИ?
ОТ У
ЗАЛЕЖНОСТІ
ВІД ЧОГО І
МАНДАТ
ДЕПУТАТСЬКИЙ
МОЖЕ БУТИ
РІЗНОГО
ГАТУНКУ:
ІМПЕРАТИВНИЙ
ЧИ ВІЛЬНИЙ.
ЦЯ ПРОБЛЕМА
ПОСТАЛА
І ПЕРЕД
РОБОВОЮ
ГРУПОЮ І,
ЗРОЗУМІЛО,
ПЕРЕД САМОЮ
КОНСТИ-
ТУЦІЙНОЮ
КОМІСІЄЮ
ВЕРХОВНОЇ
РАДИ.
ЗАПРОШУЄМО
ДО ДИСКУСІЇ
З ЦЬОГО
ПРНВОДУ СВОЇ
ДУМКИ
І ПРОПОЗИЦІЇ
НАДСИЛАЄТЬ
ДО ПІДЛЕЖИ-
СЬКОГО ВІДІЛІ
«ГОЛОСУ
УКРАЇНИ». НА
КОНВЕРТІ
ЗРОБИТИ
ПОЗНАЧКУ:
«МАНДАТ».
А СЬОГОДНІ МІ
ПРОПОНУЄМО
ВАШІЙ УВАЗІ
ДВІ ПОЛЯРНІ
ТОЧКИ ЗОРУ
НАУКОВЦІВ.
ГАДАЄМО, ВОНИ
ЗАЦІКАВЛЯТЬ
ВАС.

Фото Вячеслава
ПУШКАРЬОВА.

У ході розробки концепції нової Конституції в-
спостворюється пропозиція замінити імперативний
мандат на вільний. Думано, що питання слід обго-
ворити публічно.

Нині, як відомо, парла-
ментарні депутати сво-
їм мандатом, діючи на основі ім-
перативного мандата, що пе-
ребачає відповідальність де-
путатів перед своїми вибор-
цями на всіх етапах виконання
ними своїх функцій, право
вирішувати давати накази сво-
їм депутатам, заслуховувати
звіти про виконання наказів

підставим. Навіщо, постій-
ний запит з виборцями мо-
же тільки допомогти де-
путату зайняти правильну по-
зицію у розв'язанні питань
державного рівня, окрім
конкретної істини, яка врахо-
вує особливості місця та ча-
су, безумовно, допоможе
прийняти відповідне рішен-
ня більш загального масшта-
бу.

посилаючись на цього припо-
ду на зарубіжний досвід, не
враховуючи однієї важливої
деталі. У нас час так званий
вільний (загальнонаціональ-
ний) мандат уяє не є спра-
вою самого депутата, він не-
редусім пов'язується з його
партиційною приналежністю.
На це вказують самі зару-
жні автори. Так, Конрад
Хессе («Основы конституци-
онного права ФРГ», М.,
1981) пише, що вільний ман-
дат не виключає можливості
фактичного партійного тиску
на депутата, а також те, що
депутати не мають установки

розраховувати на депутат-
ський дозвіл. Підтримку.
По-друге, відмова від ім-
перативного мандата фактич-
но позбавить громадян участі
у політичному житті країни.
Со депутати не виража-
тимуть інтересів виборців.
По-яте, через скасування
імперативного мандата, пе-
редусім, через позбавлення
виборців права відкликати
депутатів, знизиться політич-
на та соціальна активність
населення.

Слід сказати, що тенден-
ція виколу депутатів з-під
контролю виборців проявля-
ється у різних формах. Ска-
жімо, ці Верховна Рада Сою-
зу РСР, ці Верховна Рада
Української РСР досі не
прийняли законів про від-
кликання депутатів вибори-
ми, хоча необхідність цього
прямо випливає із Закону
СРСР «Про статус народно-
го депутата СРСР». Не по-
спішають депутати скласти
реальні умови щодо реаліза-
ції цього загального політич-
ного права громадян. До то-
го ж, дехто пропонує замін-
ити імперативним мандат
лише для депутатів місцевих
Рад, а народним депутатам
Української РСР надати
вільний мандат. У такому
разі відеться про дискримі-
наційні заходи щодо окремої
групи депутатів. На мою ж
думку, навпаки: чим більше
депутат віддалений від своїх
виборців, тим міцнішими по-
винні бути організаційні фор-
ми, які з'являють депутата
зі своїми виборцями.

Таким чином, стоячи на
позиції послідовної демокра-
тії, не слід руйнувати те, що
за сприятливих умов може
допомогти розвитку народ-
ного самоврядування, полі-
тичної активності населення.

Володимир
КОПЕЦЬКИЙ,
доктор юридичних наук.

Право на відкликання — інструмент виборця

тощо. Імперативний мандат
також передбачає відкликан-
ня виборцями депутата, ні
не виправдає їх діями. Саме
завдання імперативному
мандату між депутатами і
виборцями встановлюється
тісний і постійний зв'язок, то-
бто виборці завжди можуть
розраховувати на допомогу в
боку свого депутата. Хочу
заперечити тим, хто вважає,
що імперативний мандат об-
межує можливості депутата
як представника народу, су-
б'єкта народовладдя, який
повинен брати активну участь
у вирішенні проблем не
тільки свого виборчого окру-
га, а й загальнодержавних.
Вони передусім намагаються
довести, що жорсткий зв'я-
зок депутатів із своїми ви-
борцями, коли останні мають
змогу повсякчасно контро-
лювати роботу свого де-
путата, заважає депутатам діяти
активно, вчасно викладати іні-
ціативи. На мою думку, про-
тиставлення мандатів де-
путатів з цього правду є без-

справжні причини нега-
тивного ставлення багатьох
депутатів, а разом з ними і
деяких науковців до імпера-
тивного мандата полягають в
ішовому. Депутати втрачають
чимало часу на дискусії з
виборцями, зустрічі з ними,
виконання наказів, задово-
лення їхніх заяв та скар-
г. Крім того, нині через засоби
масової інформації виборці
знають, яку позицію займає
їхній депутат у розв'язанні
того чи іншого питання і не
завжди згодні з ним. Розбі-
жність у позиціях може
бути значною, але депутат
в умовах імперативного ма-
ндата змушений майже заз-
жди ставати на позиції своїх
виборців.

Що ж, мабуть, не те так
як я погано, завжди орієн-
туватися на виборців. Це і
демократично, і для справи
важливо.

Прихильники вільного де-
путатського мандата, обурю-
ючи його необхідність і

на підтримку основного на-
прямку політики, на який на-
род проголосовав на вибо-
рах.

На мою думку, є й інші
переважні на користь імпера-
тивного депутатського ма-
ндата. По-перше, він позба-
вляє депутатів статусу «віль-
ного стрільця», який міг ви-
бори до виборів може ро-
бити що завгодно, ніяк не
зважаючи на інтереси своїх
виборців. За існуючої систе-
ми виборів (поза партійним
списками), депутат взагалі
може негуляти у своїх ді-
ях тільки особистими інте-
рсами, повністю ігноруючи ін-
тереси та потреби жителів
свого виборчого округу. По-
друге, відкликання вибор-
ця у будь-який час депута-
та, який не виправдає їхньо-
го довіря, є однією з най-
важливіших ознак справ-
ного демократії. Інша спра-
ва, що раніше це було не-
реально. По-третє, виборці
у своїх життєвих копіях
усе ж такі ядрою мірою

АТ ПОТРІБЕН ДЕПУТАТОВІ?

ституції ви-
перативний
слід обго-

паки, постій-
борцями мо-
моготи депу-
правильну по-
анні питань
ня, оскільки
а, яка врахо-
місця та ча-
допоможе
відне рішення
ного масшта-

ДКЛИКАННЯ— Т виборця

ричини нега-
ня багатьох
ом з ними і
ів до імпера-
полягають в
втрачають
листування з
стрічі з ними,
казів, задово-
ня та скарг.
через засоби
мачі виборці
озиції займав
у розв'язанні
питання і не
з ним. Роз-
озиціях може
але депутат
ративного май-
майже завжди
озиції своїх

це не так
завжди орієн-
борців. Це і
для справи

вільного де-
датура, обгрун-
необхідність і

посилаючись з цього приво-
ду на зарубіжний досвід, не
враховують однієї важливої
деталі. У наш час так звані
вільний (загальнонаціональ-
ний) мандат уже не є спра-
вою самого депутата, він пе-
редусім пов'язується з його
партійною приналежністю.
На це вказують самі зару-
біжні автори. Так, Конрад
Хессе («Основи конституці-
онного права ФРГ». М.,
1981) пише, що вільний ман-
дат не виключає можливості
фактичного партійного тиску
на депутата, а також те, що
депутати не мають установи

на підтримку основного на-
прямку політики, за який на-
род проголосував на выбо-
рах.

На мою думку, є й інші
переваги на користь імпера-
тивного депутатського май-
дата. По-перше, він позба-
вляє депутатів статусу «віль-
ного стрільця», який від ви-
борів до виборів може ро-
бити що завгодно, ніяк не
зважаючи на інтереси своїх
виборців. За існуючої систе-
ми виборів (поза партійними
списками), депутат взагалі
може керуватися у своїх ді-
ях тільки особистими інтере-
сами, повністю ігноруючи ін-
тереси та потреби жителів
свого виборчого округу. По-
друге, відкликання виборця-
ми у будь-який час депута-
та, який не виправдав їхньо-
го довіря, є однією з най-
важливіших ознак справж-
ньої демократії. Інша спра-
ва, що рідше це було не-
реально. По-третє, виборці
у своїх життєвих колізіях
усе ж таки якоюсь мірою

розраховують на депута-
тську допомогу, підтримку.
По-четверте, відмова від ім-
перативного мандата фактич-
но позбавить громадян учас-
ті у політичному житті краї-
ни, бо депутати не виража-
тимуть інтересів виборців.
По-п'яте, через скасування
імперативного мандата і, пе-
редусім, через позбавлення
виборців права відкликати
депутатів, знизиться політич-
на та соціальна активність
населення.

Слід сказати, що тенден-
ція виходу депутатів з-під
контролю виборців проявля-
ється у різних формах. Ска-
жімо, ні Верховна Рада Сою-
зу РСР, ні Верховна Рада
Української РСР досі не
прийняли законів про від-
кликання депутатів виборця-
ми, хоча необхідність цього
прямо випливає із Закону
СРСР «Про статус народно-
го депутата СРСР». Не по-
смішають депутати скласти
реальні умови щодо реаліза-
ції цього важливого політич-
ного права громадян. До то-
го ж, дехто пропонує зали-
шити імперативний мандат
лише для депутатів місцевих
Рад, а народним депутатам
Української РСР надати
вільний мандат. У такому
разі йдеться про дискриміна-
ційні заходи щодо окремої
групи депутатів. На мою ж
думку, навпаки: чим більше
депутат віддалений від своїх
виборців, тим міцнішими по-
винні бути організаційні фор-
ми, які зв'язують депутата
зі своїми виборцями.

Таким чином, стоячи на
позиції послідовної демокра-
тії, не слід руйнувати те, що
за сприятливих умов може
допомогти розвитку народ-
ного самоврядування, полі-
тичної активності населення.

Володимир
КОПЕНЧИКОВ,
доктор юридичних наук.

ЩО Є ВОЛЯ?

Це не просто арифметич-
на сума окремих індивідуаль-
них волей. Тим більше, що за
нею стоять різноманітні со-
ціальні устремління, бажан-
ня, прагнення. В ній своєрід-
но поєднуються особисті й
загальнодержавні інтереси,
причому далеко не завжди
переважає інтерес суспільний.
Нерідко групові, егоїстичні
пріоритети й амбіції беруть
гору. Це красномовно під-
тверджує практика роботи
Рад народних депутатів різ-
ного рівня, у тому числі Вер-
ховної Ради Української
РСР, і наслідки депутатів
відстоюють не загальнодер-
жавні, а інтереси свого регі-
ону, своїх виборців.

Ця проблема набуває в не-
далекому майбутньому особ-
ливої ваги і значення, коли
вибори депутатів відбуватимуться на принципово новій
основі — на ґрунті нових
партійних програм (плат-
форм). За цієї умови врахо-
вання інтересів і волі вибор-
ців набуватиме виняткового
значення. Зміст передвибор-
ної кампанії полягатиме у
боротбі за кожного вибор-
ця, за його політичну платформу, оскільки
воно і тільки воно відповідає
його кривим інтересам.

На зміну існуючій мажоритарній виборчій системі,
яка передбачає створення
одномандатних територіаль-
них округів, де виборча
перемога кандидата, який на-
брав найбільшу кількість го-
лосів, прийде інша, оновле-
на система. Це не данина
прихильній моді, а реальна
життєва необхідність.

Існуюча система фактично
пережила себе, вичерпала
свої можливості, вимагає рі-
шучих змін і оновлення. Во-
на, наприклад, практично не
враховує думки виборців, які
виявились у меншості, хоч
насправді саме вона може
бути єдиною вірною, безо-
милковою. Більшість прово-
дить у життя свою волю не-
рідко упертою меншос-
тю, а меншість — лише
захищає свої інтереси.

Подолати подібні супереч-
ності можна лише завдяки
створенню змішаної мажоритарно-пропорційної
багатопартійної виборчої си-
стеми, головний зміст якої
полягає в тому, що виборець
має голосувати не за кон-
кретного кандидата, а за ту
чи іншу партію, яка напере-
додні виборів сама визначає
свою програму і своїх пред-
ставників. Список партій і
пропонованих ними кандидатів
— єдиний для всієї рес-
публіки. При визначенні під-
сумків виборів партії ділять
між собою місця в представ-
ницькому органі пропорційно
нальдо до кількості місць,
отриманих їх представника-
ми. В той же час інша поло-
вина депутатського корпусу
формується за нині діючою
схемою — територіально, за
виборчими округами.

Цілком зрозуміло, що по-
дібне трансформування ви-
борчої системи призведе до
якісних змін у системі відно-
син «депутат — виборці», зо-
крема до відмови від імпера-
тивного мандата для значної
кількості членів депутатсь-
кого корпусу.

НА ЗРАЗОК СЕРЕДНЬОВІСНИХ ЗБОРІВ

Що ж означає імператив-
ний депутатський мандат, в
чому його зміст і практичне
призначення?

Оновлення роботи Рад народних депутатів, на-
повнення її новим змістом залежить від того, хто
входить до складу депутатського корпусу, які його
зв'язки з виборцями, наскільки ефективно депута-
ти реалізують їх волю.

Дайте ж парламентарію волю

Поняття «мандат» — ла-
тинського походження, а його
аналогом в українській
мові є слово «доручення».
Словинки тлумачать його як:
1) документ, що засвідчує
повноваження пред'явника;
2) в державному (конститу-
ційному) праві — документ,
що стверджує повноваження
депутата, надані йому вибор-
цями, інтерес яких він пред-
ставляє; 3) основи, на яких
ґрунтуються взаємовідносини
між депутатом і виборця-
ми в СРСР. В нашій країні
за своєю природою і соціаль-
ним призначенням депутат-
ський мандат є імперативним,
тобто обов'язковим. На прак-
тиці це означає обов'язко-
вість волі виборців для де-
путата, їх наказів, крім неза-
коронних. Імперативність де-
путатського мандата, крім то-
го, надає виборцям право у
встановленому законом по-
рядку відкликати депутата,
який не виправдав їхнього
довіря.

Чи є подібна практика в
інших країнах, чи можна її
використати в наших умовах,
коли наші традиційні уявлен-
ня про статус депутата за-
знають рішучих змін?

Абсолютна більшість кра-
їн світу цей принцип не визнає,
а в багатьох із них —
категорично забороняється
імперативний мандат за кон-
ституціями.

Накази, право відкликання
депутата — всі ці явища
вперше виникли як витвір
середньовічних зборів пред-
ставників окремих станів і
до кінця XVII століття вони
вичерпали себе, майже ціл-
ком втратили своє значення
і зникли із практики роботи
представницьких органів. За-
гальновідомо, що ідея імпе-
ративного мандата, коли ви-
борці дають певні інструкції
своєму депутату і вимагають
їх додержання, виникла в
XVII столітті Жан-Жак Рус-
со в своїй теорії народоулад-
дя (Швейцарія). В сього-
дніх умовах принцип імпе-
ративного мандата, насампе-
ред відкликання депутата,
існує лише в окремих гірсь-
ких кантонах Швейцарії та в
деяких штатах США в роботі
органів місцевого самовря-
дування. І це не випадково,
оскільки саме на цьому рівні
імперативний депутатсь-
кий мандат довів свою до-
цільність і соціальну ко-
ристь. Щодо загальнодер-
жавного, загальнонаціональ-
ного представництва, то тут
його роль значно перебільше-
но. Він нерідко стає гальмом
розвитку представницької
системи, оскільки уособлює
архаїчні, рутинні форми
зв'язків депутата з виборця-
ми.

Основна внутрішня супе-
речність імперативного ман-
дата полягає ось у чому. На-
родний депутат Верховної

Ради має розглядати всі
питання державного життя,
виходить із загальнонаціональ-
них, загальнодержавних
інтересів України. В цьому
його головне покликання й
обов'язок. Підміна, знеціне-
ння пріоритетів неприпустимі!

Натомість вимога дотри-
муватися наказів виборців та
їх право відкликання пере-
ворюють народного депута-
та Верховної Ради на упов-
новаженого певної групи
виборців, а саму Верховну
Раду — на збори уповнова-
жених. Такі повноваження оз-
начають повну залежність
від тих, хто довіряє, хто зо-
бов'язує виконувати свої на-
кази. І чим довше досягти
цього на рівні загальнодер-
жавного представництва? Ні,

неможливо, адже на довіре-
ного покладається виконан-
ня не особистої чи групової
волі довірителя, а обгово-
рення і розв'язання загаль-
них питань. Він фактично
має справу не з вигодами
своїх виборців, а з користю
держави. Якщо депутат по-
кликаний брати участь у по-
літиці, то він стає причет-
ним до влади, набуває пев-
ної її частки і тим самим
стає, образно кажучи, вниче
своїх виборців. Така мета-
морфоза народного представ-
ника привводить до того, що
виборці мають виконувати ті
рішення, які їхній обранець
приймав у рамках повнова-
жень Верховної Ради. Мож-
ливі випадки — і практика
переконалим підтверджує це,
— що представник своїх ви-
борців зобов'язаний діяти
всупереч з їх бажаннями і
волею, оскільки у реальному
житті специфічні потреби ок-
ремих груп виборців далеко
не завжди збігаються з їх за-
гальнодержавними інтереса-
ми.

НЕ «ШТОВХАЧ», А ДІЯЧ

Депутатська робота —
особлива в тому розумінні,
що це політична діяльність,
де необхідні взаємні поступ-
ки, загальний консенсус, уз-
годження інтересів, які не-
рідко суперечать один одно-
му. Це, так би мовити, за-
гальний закон політики як ок-
ремої сфери людської діяль-
ності, що безпосередньо ви-
ходить на інтереси всього
народу, нації, класів, різно-
манітних соціальних груп.
Парадоксально, але в таких
випадках конкретний вибо-
рець відступає на другий
план. На першому, природ-
но, загальнонаціональній, дер-
жавній інтерес. Як би не
вчинив парламентарій, яко-
го б напрямку не дотримував-
ся, він не повинен відпові-
дати за ці дії перед конкретни-
ми виборцями. Воля вибор-

ців передає
путата і за-
ся одне.
До речі, де-
инком ке т
ців, але й
не голосува-

Чн не то-
нах заміс-
маядата д
званого «в
У відпові-
тат не зв'я-
виборців,
ред ними
строково
Він вважає
ком усього
ний підказ-
ми, і надро-

ій совісті
Закону Ф
парламенту
67 Консти
Республіки
цію і вико-
без зобов'я-
дата.

Ну, а на-
сковує йог
ративний
волкає від
(Ще раз не
лише про
ної Ради
кож тих де
бутньому
партійним
вах багате
ності ка ви
них канди-
дидання
абсурду. Е
силить м
на місцях,
відальніс-
тата за до-
му.

З'явивш
лі револю-
перативни
вав у рад
льше 70 р
ся не ст
значенням
сильніш
«обиралис
державної
робили, а
господарс-
комусь «
ри, «дист
матеріали
малюки у
що. Поді-
функції п
пер. І всі
депутатсь-

Однак
не може в
є накази,
вати.

Вихід
— вдоско-
родного д
— відмов
заперечн
волі вибо
важних п
ше качуч
ративного
безпереч
правомо
Це й слід
нодавств
УРСР, За
родного д
кої РСР,
док відк
депутата

Дехто
вання, ш
інституту
дата спр
вплив на
і виборці
накази
ло б спра
ся про н
депутат
ди.

3 травня 1991 року. № 88

Смертоносне полум'я четвертого реактора, що п'ять років тому роздерло опалівники, або над Прип'яттю, різно висвітлює і по-справжньому національний культурний. Нерідка ж то страшний спід, який залишився душовий звали нашого народу трагедії, який стався, нарядко називають «духовним Чорнобильом». Так, анбих жителя в Чорнобилі, які трагедія не обмежується тільки цим польським містом і радіоактивними викидами, що засмітили спільнодаровану замісто не великій території. Трагедійний ряд продовжується екологічними, моральними, атичними та іншими проблемами.

І хоч півню Юрія Легенького «Чорнобильськи мiстерiя» — твір доволі алгоритичний, з використанням канонічних сюжетів християнської іконографії і слов'янської міфології, символи сучасності насирізь промищують увесь мистецький здвиг художника. Власні, з цього й почався розмова оглядаче з питань культури нашi газети й автора «Чорнобильськи мiстерiя».

— Мабуть, неспадною, Юрію Григоровичу, врацюючи над «Чорнобильською містерією», ви заєрнулися до традицій укрїнського мистецтва? Адже наврошуються аїдвоаїдні варалелі, які аїдразу, тав би мовити, алоалює глнзач...

— Знаєте, мені не хочеться заглиблюватися у художній аналіз власної роботи. Зрештою, самого глядача не так цікавлять, як зрештою картина—то хліб мистецтва-знавця. А ось, що саме спонукало художника взятися за роботу, чим викликана поява картини — інша річ. Це — перше хвилює часом. Що Чоробіль не можна розглядати локально як нещасний випадок. Чоробіль — символ нашого часу. Зловісний символ.

У цій трагедії вриголом-
шує багато що. І нвсампе-
ред, ян мені здається, бвду-
жість до людського горя
показиє співчуття людям
що живуть на землі. посппа

«МИ РОЗУЧИЛИСЬ НАВІТЬ ПЛАКАТИ ПО-ЛЮДСЬКИ»

ний строчим. Чорнобыльсь-
ким же треба сприймається вер-
дусім як фант, зв'язаний а
нокретному аварелю на кон-
кретному об'єкті. Донськ
пригадав нілька телевіз-
ний репортажі з благодійних
акцій, де збирали кошти
для вогнища, щоби у цьому
місті не похолодало. Пара-
доксально, але в нас часно-
сто витравлено світосприй-
няття трагічного, ми не має-
мо в цьому потреби. І це
страшно. А саме істина про
народ, історія якого складає-
ться з суцільних трагедій.
Невже отой виступник бль-
тач об'явив ясну плу-
тосію цього людського
сприйняття навіть класич-
ного?

— Та, мабуть, особливо
дівуватися і не варто. Адже
з вершин рока нашої ниніш-
ньої історії ми свої трагедії
назвали оптимістичними. А
такі загальнолюдські цін-
ності, як «милосердя», оголо-
сили «буржуазним веректи-
змом». Та й сьогодні, за на-
шого суспільного жорбан-
ня — як духовного, так і ма-
теріального — крим оптимі-
зм у соціалістичних ідеях, у
нас нічого не залилося. То-
чці достаті нам моральних
сил образити трагічного;
коли саме життя накліло тако-
го безрадце?

— Я маю на увазі Ікше. Мова йде про трагічний світогляд, отой потрійний естетичний стан для часу, культури, зрештою — для буття самої нації. Адже трагічне переживання спонукає людину триматися за берег життя. І в такому транзитивному трагедії є іспра радості життя! Буття нації. І немає нічого гіршого за жалюгідне бездухове існування. де місяць для трагедії не знаходить.

— Що нам сьогодні бра-
нує культури, то, очевидно,
нікого в цьому не треба пе-
реконувати. І це вопри всь-

трагедії, які верезжили наш народ у цьому столітті. Чи не спростовує це нашу тезу, що розвиток культури відбувається через трагедійні площини?

— Справді, культура наша, як то кажуть, — далі ніс. Кудал. Чому? Бо ми не стали над нашою трагедією, як очинилися болем, ми взагалі не враніше прагнули не помічати того, що відбувалося довкола. Культура старіється, людських страждань, а політики піднімали тривалістю катастрофи, а коли й уживають це слово, то вкладають у нього інший зміст. Звешення, що авось трагедія, горіло це горизонтально, а потім згоріло. І майже куриво.

— Сьогодні ми зіткнулися ще з однією проблемою: досвід трагедії після Чорнобиля став невідворотною реальністю й вотребує культурної ауги піднесеності.

— Так, саме піднесеності. Досвід страву, боязні, болу повинен перерости в досвід трагедії, культивування трагічного світогляду. Згадаймо народні думи, іозацькі стрілецькі пісні — вони бундально проінізні цим досвідом. В них ми відчуваємо подих піднесеного й чистого життя.

А скільки високих сліз у Шевченковій поезії! Тв біда каша в тому, що ми розлучились по-людськи плакати над своїм, і над чужим горем. Все якось скривдливо мимохідь і, звісно, не до речі... Навчею й життя якесь чуже, а не своє.

— Але це справді нелепо — переладнати наш анатрішній світ. Бо ж скрізь звучали бравурні марші, тияк на солдатському владу крокували у «світле майбутнє», а де овинились?..

— Нам треба всім усвідомити, що трагедія — суто людський феномен, хоч пла-

че і трава, і дерево, і безсловесна тварина... «Сльози» як філософська універсалия — то нитка, якою зв'язаний яш світ. Правда, вона надзвичайно ефемерна, але йронічне потрібна.

— І все ж таки давайте знову повернемося до «Чорнобильської містерії».

Для мене Чорноба, як
же насамперед Людина, яка
живе за колючим дотром зо-
ник — як, зрештою, і вся на-
ша культура, вся наша краї-
на, — ніяк не може скину-
ти зі своєї душі не гнітюче
відчуття, що це не її земля.
Ще це її доля. Я такий
заложник і в'язень... Мій те-
лескар так і аліається
невнякми у пустій заломо-
баній квартирі з весни й
серед літа, коли в мене
лінійні, політичні тіні, звучать
промови, гримлять аллодо-
менті... Спорожнилася вулиця
цямк нирпять чи то бо-
го, чи то вовки, на саркофа-
зі світиться лів. Софія...
Вона ж не востаннє востан-
мином лошам присилі влі-
почити на галієній...

— Але всього в'сього нема на картині).

— Зате воко живе в мої душі, не дає їй спокою. Це та основа, на якій відбудувається злиття з дивовижної Істотою міста-людина, як породжує всі образи-приви. До речі, те, про що я вже ще згадував, також простіше назвати. Мое завдання мистецтві передусім зводити до того, щоб побачити предмети релігії Трагедії людини-подоби Істоти, з людського долею і людським серцем. Адже і звізда Поліна і комета Галлея — це вічні живуча людська вбо та, швиділа народилість і поме-

І я маляу косарів на оточенні
біблійських мотивів «утієв
сальних жини», колн «зм
нізріла». Маляу сівача
дівчину в українському ві
ку, яка кидас зерно в землі
а зерку вертолїт силн
ту ж землю жовтн піс
чок... Маляу Велику Мат
кашу, маляу праотца всь
го земного... Маляу попл
дання в могилу...

Це начебто позачасовий погляд, чи точніше — то що проходить через площину століть, коли співчасники однієї події буття історії України стають її учасниками символічної драми — мистерії, з якої постає мос сприйняття її суть чорнобильської трагедії.

— Що нвсвмперед вон
но бути властивим для ми
ни?

— Ідентифікація. Здатність ототожнювати себе предмет зображення. З цього, власне, починається цим закінчується справжнє творчість.

— Дякую, Юрію Григоровичу! Сподівуюсь, що наші читачі вобачать вашу роботу.

Розмову вів
Володимир
КРАСИДЕМСЬКИЙ.

На знімках: художник
Юрій Легенький; фрагмент
«Чорнобильської містерії».

8 травня 1991 року № 89

«Зірки» світового спорту

ЯКИЙ ВІН — СТЕФАН ЕДБЕРГ?

анступаю як професіонал. Ви не повірите, часто зранку хочеться полежати в ліжку, пропустити тренування.

— Чому ж ви так не робите? Аліже грошей зароблено достатньо.

— Облишмо гроші. Хоча це й важливо, адже теніс — моя робота, і я працюю виконавці її виконання. Це й приносить тримати себе загнузданим. У мене ще є резерви, Батче, до 14 років уари зліва й виконував двома руками. Але потім мій тренер переконав мене в тому, що ці удари краще виконувати однією рукою. І сьогодні ці удари в мене найсильніші. А от справа, із задньої лінії, вони ще далекі від досконалості. Сидімо, але в юності подібний удар був моїм козирем. Як бачите, багато змінилося. Але я оптиміст, звачаю, що зможу ще поліпшити свою гру.

— І в плані фізичної підготовки?

— Вважаю, що саме з цим у мене проблем немає.

— Але ж є науково розроблені програми підготовки тенісистів?

— Мені вони не цікаві. Можливо, мені поталанило зі статурою? Щоправда, моя гра дуже залежить від роботи ніг. Іх я регулярно треную — спеціальними підскоками, спринтерським бігом. Під час пауз між турнірами бігаю доповністації. Але це, повірте, все.

— А чим піднімаєте штрику?

— Ні. Що робити з наханнями бігосами на корті? Щоб зустріти м'яч у не обхідній моменті, залізни м'яч не потрібні.

— Після таторчичних турнірів у Мюнхені та Дюссельдорфі говорили, що програю, чи не дуже чинили олімпі...

— Ці докори, не прихочую, мене дратують. Тим більше, що я дуже люблю переграти на турнірах і завжди прагну тільки перемог. Можете мене повірити.

— Як ви ставитеся до того, що преса і болельщики говорять, кий гра Стефана Едберга стала нудною? Це вас не зацікалює?

— Я знаю, що про це говорять. Але це несправедливо. Що оцінюється? Шоу чи гра? Я шукаю свої шанси в ватакуємому тенісі, і неї довести часто вдається згідно з розширами м'яча.

— Але емоції ніколи не вказують?

— Коли я був дитиною, батьки і тренер говорили мені, що від винаю емоцій маю зиску. Я дозволив себе уволити і старався грати, не виявляючи ні образ, ні задоволення. Не нащо на корті або в повітря ракетку, не вигукую дин. Завжди прагну оптимальної гри. І, думаю, це мені вдається. Якщо б молоді тенісисти попросили в мене поради, я б їм сказав: наполегливо тренуйтеся, надавайте всі сили гри, будьте дисциплінованими і шістьсправовими.

— Здається, ви єдиний тенісист зі світової еліти, який обходиться на турнірах без великого почу.

— Ви правильно підмітили. Мені бажуде, як вчиняють інші. Я не люблю, коли наковело мене «крутіться» багато людей. Свої відповіди даю за себе. Мені цілком

дості, коли поруч подруга і тренер Тоні Піннарт. Звичайно ж, повістю дозираю свої бачки. Але не вже зовсім інші. Та вони й не супроводжують мене з турніру на турнір.

— Але ж Тоні Піннарт правдою теєр і з англійською вомандою, яка виступає на Кубку Деміса?

— Проблем немає. Завдання у нас чітко розподілені. Працюємо разом ось уже протягом семи років. І все їде нормально.

— Коли чуєш, як ви не говорите, уявляється, що ніби ніколи не потрапляєте в критичні ситуації...

— Я ніколи не повторюю: дайте мені секрет успіху — в роботі. Якщо справи йдуть не так добре, як потрібно, беру на кілька днів відпочинок і ретельно аналізую ситуацію, свої невдачі у гри. При цьому я завжди залишаюся оптимістом: я вірю в себе.

— Складається враження, що у вашому житті відсутні гострі моменти, що ви всім задоволені.

— Так, тому що вважаю себе порядком людиною, чесним у всіх своїх справах.

— Що скажете про ваше співробітництво із засобами масової інформації?

— Дев'яносто відсотків журналістів уміло роблять свою справу і поважати спортсменів. І ми їм платимо тим же. Співробітництво з репортерами важливе з багатьох аспектів. І якщо ми взаємно визнаємо необхідність такого співробітництва, все в порядку...

На фото: Стефан Едберг.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегіє:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ

заступник головного редактора

Олександр ЕМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КОЛОДІСНИК

Людмила САМОЯЛЕНКО
заступник головного редактораБорис СІДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДЯ
відповідальний секретар

НАД ІНОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник редактора — Олександр Білик.

Член-кореспондент — Володимир Скачко, Світлана Писаренко.

Автори макета — Анастасія Мірошніч, Євгеніє Мірошніч.

Відповідальний — Олександр Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Ларса Овчиннікова, Галина Кабань, Тамара Адамська, Ангеліна Гомік, Валентина Лушан, Євгеніє Орловська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Балко, Алла Буднікова, Марія Солодков, Ольга Яценко, Сергій Сивомонко.

Ліногріфисти: Віктор Прохур, Раїса Гринюк.

Оренда Лінкиа поштіват

друку видання «Українська Україна» 125247, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Ліцензійна ціна на рік 19 мб. 80 коп.

Зам. 63108881.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Велоспорт. Нинішня ошелюжна Мירו зміною маршруту. Тепер і етапи пролягають виключно шляхами Чехословаччини та Польщі від Праги до Варшави. Радийші за змагання приймає ще й Німеччина (Пі східна частина).

У складі збірної Радянського Союзу — виключно дівчаток. Ціла деталь: переможці гонки в індивідуальному залку дістають приз — автомобіль «Шкода-прем'єр».

Хоккей. Наступний чемпіонат світу, який відбувається у Празі, розігруватиметься новою системою. Збігатимуться кількість учасників. Іх стане 12. Розбиті на дві підгрупи, вони спершу змагаються на попередньому етапі. «Потім ігри проводяться з вибуванням. Вищий турнір стає фінальним поєдинком.

Думка фахівців щодо нововведення розділилася. Але більшість схильна до того, що зміна системи чемпіонату надасть йому нового імпульсу. Бо останнім часом інтерес до цих змагань помітно знизився.

Республіканський не тільки для «профі»

Скажіть, що з футболістів не мріє про те, щоб вийти на поле голоного стадіону республіки? Не кожному це вдається. Як же кажу про гру. А цілком сілським хлопцем пошестіо виступити на полі, де змагуються багато відомих гравців Європи, світу.

Директор Республіканського стадіону Сергій Демидко дав позитивну відповідь, коли кар'єрники двох сілських команд Кієвщини і Миколаївщини попросили дозволу на проведення товаришеского матчу. І на на загальному полі, а прямо на зовнішню кицьку, який обривається стосісний трибун. На цьому помірилися сили футболісти рідцентру Макарі і сина Неманького, що на Миколаївщині. Перші захищають честь району у чимпелітні Київської області, а невільники «Колос» виступає в першості республіки серед команд колективної фізкультури.

Пі, що потрапили на стадіон, навряд чи одразу

визначили, що грають не команди майстрів. Бо на полі було все: і стрімкі проходи нападників, і красиві удари по воротам, і керовані м'ячем гравців. Були й автоасисти з дотепних пас, багатозадовою комбінацією. А перемогла у цьому матчі команда Макарова — 1:0.

Думую, що сілські футболісти адміністрації Республіканського стадіону, що дозволила провести цей матч. До речі, в обох командах були молоді гравці, які цілком можуть претендувати на місце в команді динамічного дубля, що дуже невдало виступав зараз. Отже, деякі селекціонери уважніше приділяються до сілських футболістів.

Олександр ВОЛОДИМІРОВ.
На знімку: момент гри на Республіканському стадіоні сілських команд.
Фото Анастасія КОЛІСНИКА.

